

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿਮਰੀਐ ਘਰਿ ਨੌ ਨਿਧ ਆਵੈ ਧਾਇ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ
400 ਸਾਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ
ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ/ ਜਵਾਬ

(ਪੰਜਾਬੀ, English, ਹਿੰਦੀ) ਆਪ ਪੜ੍ਹੋ, ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਓ

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਰਜਿ.)

ਰਜਿਸਟਰਡ ਆਫਿਸ : #1444, ਸੈਕਟਰ 34-ਸੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਫੋਨ : 98761-77803
ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਫਤਰ : ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਵਨ, ਛੱਜੂਮਾਜਰਾ ਰੋਡ, ਸੰਨੀ ਇਨਕਲੇਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ,
ਮੁੰਡੀ ਖਰੜ, ਫੋਨ: 98557-90438 94171-90438

Visit us at : www.gurmatparsar.com

Join us at Facebook or mail at
gurmatparsar7@gmail.com, accounts@gurmatparsar.com

INDERJIT PROPERTIES

M: 98 14 00 77 77, 99 14 00 77 77

Chandigarh E-mail: inderjitpropertieschd@yahoo.co.in

For Free Distribution

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ

Question-Answers relating to the life and Philosophy of Sri Guru Teg Bahadur Sahib Ji

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

- ਪ੍ਰ. 1: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਜਨਮ) ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ?
ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਵੈਸਾਖ ਸੰਮਤ 1678 ਈ, ਮੁਤਾਬਿਕ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਸੰਨ 1621 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
- Q. 1: When was Sri Guru Tegh Bahadur Ji born ?
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was born on April 1, 1621.
(5 Vaisakh Sanmat 1678)
- ਪ੍ਰ. 1 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ ਕਬ ਹੁਆ ਥਾ ?
ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ 5 ਵੈਸਾਖ ਸੰਮਤ 1678 ਈਸਵੀ ਕੇ ਸੁਤਾਬਿਕ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਸੰਨ 1621 ਈਸਵੀ ਮੇਂ ਹੁਆ।
- ਪ੍ਰ. 2: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?
ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ- ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਨ ।
- Q. 2: Write the names of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's parents.
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's mother was Mata Nanki and father was Sri Guru Hargobind Sahib Ji.
- ਪ੍ਰ. 2 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬਤਾਓ ?
ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਐਂਦ ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਥਾ।
- ਪ੍ਰ. 3: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ?
ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਜੀ- ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਹਨ ।
- Q. 3: Write the names of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's grand parents (Dada Ji and Dadi Ji).
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur ji's Dada Ji was Sri Guru Arjan Dev Ji and Dadi Ji was Mata Ganga Ji.

- ਪ੍ਰ. 3 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਔਰ ਦਾਦੀ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕਯਾ ਥਾ ?
 उत्तर : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
 ਔਰ ਦਾਦੀ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਥਾ ।
- ਪ੍ਰ. 4: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਪੜਦਾਦਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੜਦਾਦੀ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ?
 ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਪੜਦਾਦਾ ਜੀ- ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ
 ਪੜਦਾਦੀ ਜੀ- ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਹਨ ।
- Q. 4: Who were the great grand parents of Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?**
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's great grand father was Sri Guru Ram Das Ji and great grand mother was Bibi Bhani Ji.
- ਪ੍ਰ. 4 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪੜਦਾਦਾ ਜੀ ਔਰ ਪੜਦਾਦੀ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕਯਾ ਥਾ ?
 उत्तर : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪੜਦਾਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਔਰ
 ਪੜਦਾਦੀ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਥਾ ।
- ਪ੍ਰ. 5: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਤੇ ਨਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ ?
 ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਨਾ - ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਅਤੇ
 ਨਾਨੀ - ਮਾਤਾ ਹਰਦਈ ਜੀ ਹਨ ।
- Q. 5: Who were the maternal grand parents (Nana Ji and Nani Ji) of Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?**
Ans.: Sri Hari Chand Ji was Sri Guru Tegh Bahadur Ji's Nana Ji and Mata Hardai Ji was his Nani Ji.
- ਪ੍ਰ. 5 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਔਰ ਨਾਨੀ ਜੀ ਕਾ ਕਯਾ ਨਾਮ ਹੈ ?
 उत्तर : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਔਰ
 ਨਾਨੀ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਹਰਦਈ ਜੀ ਹੈ ।
- ਪ੍ਰ. 6: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਕਿਸ ਪਿੰਡ ਸਨ ?
 ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਬਕਾਲੇ ਸਨ ।
- Q. 6: Which village did Sri Guru Tegh Bahadur Ji's maternal grand parents (Nanke) belong to ?**
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur's Nanke belonged to village Bakala.
- ਪ੍ਰ. 6 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਨਕੇ ਕਿਸ ਗਾਂਵ ਮੇਂ ਥੇ ?
 उत्तर : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਨਕੇ ਬਕਾਲੇ ਗਾਂਵ ਮੇਂ ਥੇ ।
- ਪ੍ਰ. 7: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ ?
 ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ (ਮਾਤਾ ਗੁਜਰ ਕੌਰ
 ਜੀ) ਹੈ ।
- Q. 7: What is the name of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's wife ?**
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's wife's name is Mata Gujri Ji. (Mata Gujar Kaur Ji)

ਪ੍ਰ. 7 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਸੁਪਤਨੀ ਕਾ ਕਯਾ ਨਾਮ ਥਾ ?
ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਸੁਪਤਨੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ (ਮਾਤਾ ਗੁਜਰ ਕੌਰ) ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 8: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ ?
ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ।

Q. 8: What is the name of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's son ?
Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's son is Sri Guru Gobind Singh Ji.

ਪ੍ਰ. 8 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸੁਪੁੱਤਰ ਕਾ ਕਯਾ ਨਾਮ ਥਾ ?
ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸੁਪੁੱਤਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 9: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੋਤਰੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?
ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪੋਤਰੇ ਸਨ ।

ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ

Q. 9: How many grandsons did Sri Guru Tegh Bahadur Ji have ?
Write their names.

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji had four grandsons. Baba Ajit Singh Ji, Baba Jujhar Singh Ji, Baba Zorawar Singh Ji, Baba Fateh Singh Ji

ਪ੍ਰ. 9 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਪੋਤੇ ਥੇ ਐਰ ਉਨਕੇ ਕਯਾ ਨਾਮ ਥੇ ?
ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ 4 ਪੋਤੇ ਥੇ ।

1. ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ	3. ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
2. ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	4. ਬਾਬਾ ਫਤੇਹ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਪ੍ਰ.10: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ?
ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

Q. 10: Where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji born ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was born at Guru Ka Mahal in Sri Amritsar Sahib.

ਪ੍ਰ. 10 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਪਰ ਹੁਆ ਥਾ ?
ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਲ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਹੁਆ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 11: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ?
ਉਤਰ: ਇੱਕ ਭੈਣ ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਜੀ ਤੇ ਚਾਰ ਭਰਾ ਸਨ ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਅੱਟਲ ਰਾਏ ਜੀ
ਬਾਬਾ ਅਣੀ ਰਾਏ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਜੀ ।

Q. 11: Write the names of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's sister and brothers.

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji had one sister- Bibi Veero Ji and four brothers - Baba Gurdita Ji, Baba Atal Rai Ji, Baba Anni Rai ji and Baba Suraj Mal Ji.

प्र. 11 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की बहन और भाई का क्या नाम लिखो ?

उत्तर : एक बहन बीबी वीरो जी और चार भाई थे।

1. बाबा गुरदित्ता जी
2. बाबा अटल राय जी
3. बाबा अनी राय जी
4. बाबा सूरजमल जी

पू.12: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸਨ ।

Q. 12: What was Sri Guru Tegh Bahadur Ji's order (position) among the five sons of Sri Guru Hargobind Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was at number 5 and the youngest son of Sri Guru Hargobind Ji.

प्र. 12 : श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री गुरु हरि गोविंद जी के पाँच पुत्रों में से किस स्थान पर थे ?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री गुरु हरि गोविंद जी के पुत्रों में से सबसे छोटे और पाँचवें स्थान पर थे।

पू. 13: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ।

Q. 13: What Sri Hargobind Sahib Ji was doing when he got the news of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's birth ?

Ans.: Sri Guru Hargobind Sahib Ji was attending 'Assa Di Var' at Sri Harmandir Sahib at that time.

प्र. 13 : श्री गुरु हरि गोविंद जी को जिस समय गुरु तेग बहादुर जी के प्रकाश की खबर मिली तो गुरु जी क्या कर रहे थे ?

उत्तर : श्री गुरु हरि गोविंद जी उस समय श्री हरी मंदिर साहिब में आसा की वार का कीर्तन सुन रहे थे।

ਪ੍ਰ. 14: ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ।

Q. 14: How old was Sri Guru Tegh Bahadur Ji at the time of Baba Gurdita Ji's marriage?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was four years old at the time of Baba Gurdita Ji's marriage.

ਪ੍ਰ. 14 : बाबा गुरदित्त जी के विवाह के समय श्री गुरु तेग बहादुर जी की उम्र कितनी थी ?

उत्तर : बाबा गुरदित्त जी के विवाह के समय श्री गुरु तेग बहादुर जी की उम्र 4 साल की थी।

ਪ੍ਰ.15: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿਆਲੂ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਜਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਜਾਣਦੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਂਦੇ । ਇੱਕ ਵਾਰ ਘਰ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਭਿਆਗਤ (ਲੋੜਵੰਦ) ਨੂੰ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਦੇਖਕੇ ਦੇ ਆਏ ਸਨ ।

Q. 15: How do we know that Sri Guru Tegh Bahadur Ji was very benevolent and always ready to help the others?

Ans.: Whenever Sri Guru Tegh Bahadur Ji saw anyone in grief or need, he would always help him. Once he gave valuables from his house to a needy person in distress.

ਪ੍ਰ. 15 : श्री गुरु तेग बहादुर जी बचपन से ही दयालु और दूसरों की मदद करने वाले व्यवहार के मालिक थे कैसे पता चलता है ?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी जब किसी दुखी को देखते या उन्हें किसी जरूरतमंद का पता चलता तो वह उसी समय उसकी जरूरत पूरी कर देते। एक बार घर का कीमती सामान किसी जरूरतमंद को अत्यंत दुखी देख कर दे आये थे।

ਪ੍ਰ. 16 : ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਜੰਵ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਦਿਲ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਉੱਤਰ: ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੀ ਜੰਵ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਗਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਬਸਤਰ ਤੇ ਕੰਢਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ।

Q. 16: Which incident at the time of Baba Gurdita Ji's departure of barat clearly shows the generous and philanthropic nature of Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: At the time of departure of Baba Gurdita Ji's barat, Sri Guru Tegh Bahadur Ji saw a naked child and gave his precious clothes and bangles to him.

प्र. 16 : बाबा गुरुदित्त जी की बारात जाने के समय गुरु तेग बहादुर जी के कौन से कार्य से उनके दरियादिल और जरूरतमंद के मददगार होने का प्रत्यक्ष प्रणाम मिलता है।

उत्तर : बाबा गुरुदित्त जी की बारात जाने के समय गुरु तेग बहादुर जी ने एक गरीब बच्चे को नग्न अवस्था में देखा तो उन्होंने अपने सारे कीमती वस्त्र और कंगन उसे दे दिये।

प्र. 17: मी (गुरु) उग बहादुर नी नुँ अँखरी वुदुआ देड डी सेवु कलनु ने नलडुडी ?

उँतर: मी (गुरु) उग बहादुर नी नुँ अँखरी वुदुआ देड डी सेवु डुडी गुरुदुस नी ने नलडुडी ।

Q. 17: Who imparted academic education to Sri Guru Tegh Bahadur Ji?

Ans.: Bhai Gurdas Ji imparted academic education to Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

प्र. 17: श्री गुरु तेग बहादुर जी को अक्षरों की शिक्षा देने की सेवा किसने निभाई ?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी को अक्षरों की शिक्षा देने की सेवा भाई गुरुदास जी ने निभाई ।

प्र. 18: मी (गुरु) उग बहादुर नी नुँ कलरड डी डुँडवडु डे डेर गुडु डी डुडु लडी कलस कुलु डे कलस सडुनु डे डेनलनु गलनु ?

उँतर: मी (गुरु) उग बहादुर नी नुँ कलरड डी डुँडवडु डे डेर गुडु डी डुडु लडी डुडु डुडु नी कुलु रडुदुस वलडे डेनलनु गलनु ।

Q. 18: To whom and where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji sent for the inculcation of importance of hardwork and other virtues.

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was sent to Baba Buddha Ji at Ramdas for the inculcation of importance of hardwork and other virtues.

प्र. 18 : श्री गुरु तेग बहादुर जी को किरत के महत्व और गुणों के महत्व के लिए किसके पास और किस स्थान पर भेजा गया?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी का किरत के महत्व और गुणों के महत्व के लिए बाबा बुड्डा जी के पास रमदास भेजा गया।

ਪ੍ਰ. 19: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

Q. 19: Who was entrusted with the responsibility of training Sri Guru Tegh Bahadur Ji in Martial arts ?

Ans.: Bhai Jetha Ji was entrusted with the responsibility of training Sri Guru Tegh Bahadur Ji in martial arts.

ਪ੍ਰ. 19 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਸਿਖਾਨੇ ਕਾ ਕਾਮ ਕਿਸਕੋ ਸੌਂਪਾ ਗਯਾ ਥਾ ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਸਿਖਾਨੇ ਕਾ ਕਾਮ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਕੋ ਸੌਂਪਾ ਗਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 20: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤਿਆਗ ਮੱਲ ਤੋਂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਸੰਨ 1634 ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਤੇਗ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਉਣ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾਮ ਤਿਆਗ ਮੱਲ ਤੋਂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

Q. 20: When was Sri Guru Tegh Bahadur Ji's name changed from Tyag Mal to Teg Bahadur ?

Ans.: To see Sri Guru Tegh Bahadur Sahib's feats in sword in the battle at Kartarpur Sahib (1634), Sri Hargobind Sahib changed his name from Tyag Mal to Tegh Bahadur.

ਪ੍ਰ. 20 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਤਿਆਗਮਲ ਸੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਕਬ ਪੜਾ ਥਾ ?

ਉੱਤਰ : ਸੰਨ 1634 ਮੇਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਜੰਗ ਮੇਂ ਤੇਗ (ਤਲਵਾਰ) ਕੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਨੇ ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਤਿਆਗਮਲ ਸੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਰਖ ਦਿਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 21: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨਾਲ 15 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ 1689 ਸੰਨ 1632 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

Q. 21: When was Sri Guru Tegh Bahadur married to Mata Gujri Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was married to Mata Gujri Ji in 1632 (15 Assu Sanmat 1689).

ਪ੍ਰ. 21 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਵਿਆਹ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕਬ ਹੁਆ ਥਾ ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਵਿਆਹ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਸਾਥ 15 ਅਸ਼ੁ ਸੰਵਤ 1689— ਸੰਨ 1632 ਕੋ ਹੁਆ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 22: ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਖੱਤਰੀ ਸੀ ਜੋ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ ।

Q. 22: What was the name of Mata Gujri Ji's father and which village did he belong to ?

Ans.: Mata Gujri Ji's father was Sri Lal Chand Khatri and he belonged to Kartarpur (Jalandhar).

ਪ੍ਰ. 22 : ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਗੱਠ ਦੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਖੱਤਰੀ ਸੀ ਜੋ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ ।

ਪ੍ਰ. 23: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1666 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ।

Q. 23: When was Sri Guru Gobind Singh Ji born ?

Ans.: Sri Guru Gobind Singh Ji was born in the year 1666.

ਪ੍ਰ. 23 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1666 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

ਪ੍ਰ. 24: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਬਕਾਲੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

Q. 24: Where did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay after the death of Sri Guru Hargobind Sahib Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed at his maternal (nanke) parents village, Bakala.

ਪ੍ਰ. 24 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਕहाँ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਗੱਠ ਬਕਾਲੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ।

ਪ੍ਰ. 25: ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰਮ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉੱਠਦੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਕਿਰਤ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਭੋਟਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ । ਜੇ ਕੋਈ ਭੋਟਾ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ।

Q. 25: What was Sri Guru Tegh Bahadur Ji's daily routine according to Gurbilas Patshahi Dasvi ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji used to get up early in the morning and perform kirtan. He would work hard during the day. He did not accept any offerings. If anyone gave an offering, he would distribute it among the sangat.

ਪ੍ਰ. 25 : ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਦਿਨਚਰ੍ਯਾ ਕਯਾ ਥੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੁਬਹ ਜਲਦੀ ਚਰਕਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਐਂਰ ਦਿਨਚਰ੍ਯਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੀ ਸੇ ਖੋਂਟ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਥੇ। ਅਗਰ ਕੋਏਂ ਖੋਂਟ ਦੇ ਖੀ ਦੇਤਾ ਤੋ ਸੰਗਤੋਂ ਮੇਂ ਖਾਂਟ ਦੇਂਦੇ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 26: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਕਾਲੇ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਕਾਲੇ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ ।

Q. 26: To which Guru Ji did Sri Guru Tegh Bahadur go to meet in Bakala ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to meet the seventh Guru, Sri Guru Har Rai Ji in Bakala.

ਪ੍ਰ. 26 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਕੌਨ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਕਾਲੇ ਮੇਂ ਸਿਲਨੇ ਆਏ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਾਤਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਯ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਕਾਲੇ ਮੇਂ ਸਿਲਨੇ ਆਏ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 27: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗਏ ਸਨ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਅੱਠਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗਏ ਸਨ।

Q. 27: To which Guru Ji did Sri Guru Tegh Bahadur Ji go to see in Delhi ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to see the eighth Guru, Sri Guru Har Krishan Ji at Delhi.

ਪ੍ਰ. 27 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੌਨ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਦਿਲਲੀ ਗਏ ਥੇ?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी आठवें पातशाह श्री गुरु हरि किशन साहिब जी के दर्शन करने दिल्ली गये थे।

पू. 28: श्री गुरु हरि किशन जी गुरु गੱਦੀ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਕਦੋਂ ਸਮਾਏ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ 30 ਮਾਰਚ 1664 ਈ ਨੂੰ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ ਸਨ ।

Q. 28: When did Sri Guru Har Krishan Ji immerse in eternal light after giving 'Gur-gadi' to Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Sri Guru Har Krishan Ji immersed in eternal light on March 30, 1664 after giving (entrusting) 'Gur-gadi' to Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

प्र. 28 : श्री गुरु हरि किशन जी गुरुगद्दी की जिम्मेदारी श्री गुरु तेग बहादुर जी को सौंपकर ज्योती ज्योत कब समाये थे?

उत्तर : श्री गुरु हरि किशन जी गुरुगद्दी की जिम्मेदारी श्री गुरु तेग बहादुर जी को सौंप कर 30 मार्च 1664 ईस्वी को ज्योती ज्योत समाये थे।

पू. 29: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਕਿਸ ਨੇ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ 30 ਮਾਰਚ 1664 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ।

Q. 29: When, where and by whom was Sri Guru Tegh Bahadur entrusted with 'Gur-gadi' ?

Ans.: Sri Guru Har Krishan Sahib Ji entrusted Sri Guru Tegh Bahadur Ji with 'Gurgadi' on March 30, 1664 in Delhi just before he breathed his last.

प्र. 29 : श्री गुरु तेग बहादुर जी को गुरुगद्दी किसने कब और कहाँ दी थी?

उत्तर : श्री गुरु हरिकिशन साहिब ने ज्योती ज्योत समाने के समय श्री गुरु तेग बहादुर जी को गुरुगद्दी 30 मार्च 1664 को दिल्ली में दी थी।

पू. 30: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕੀ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 'ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ' ਕਿਹਾ ਸੀ ।

Q. 30: What did Sri Guru Har Krishan Ji say while entrusting 'Gur-gadi' ?

Ans.: When Sri Guru Har Krishan Ji was about to immerse in eternal light, his Sikhs asked him about the next Guru Sahib, he said, 'Baba Bakale'.

प्र. 30 : श्री गुरु हरिकिशन जी के गुरुगद्दी देने के समय अन्तिम वचन क्या थे।
उत्तर : श्री गुरु हरिकिशन जी जिस समय ज्योती ज्योत समाने लगे तो सिक्खों ने अगले गुरु के बारे में पूछा तो उन्होंने 'बाबा बकाले' कहा था।

पू. 31: मी गुरु उेग बहादुर नी मी गुरु हरिक्रिशन नी दे बघा (दादा) किवें लंगदे सन?
उत्तर: किउंकि मी गुरु हरिक्रिशन नी दे दादा बघा गुरदिता नी सन ते बघा गुरदिता नी दे बहा मी गुरु उेग बहादुर नी सन । इस लखी मी गुरु उेग बहादुर नी मी गुरु हरिक्रिशन नी दे बघा (दादा) लंगदे सन।

Q. 31: How was Sri Guru Tegh Bahadur Ji the grandfather of Sri Guru Har Krishan Ji ?

Ans.: Baba Gurdita Ji was the grandfather of Sri Guru Har Krishan Ji and Sri Guru Tegh Bahadur Ji was the brother of Baba Gurdita Ji. That way Sri Guru Tegh Bahadur Ji was the grandfather (Baba/Dada Ji) of Sri Guru Har Krishan Ji.

प्र. 31 : श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री हरिकिशन जी के दादा कैसे लगते थे?
उत्तर : क्योंकि श्री गुरु हरिकिशन जी के दादा बाबा गुरदिता जी थे और बाबा गुरदिता जी के भाई श्री गुरु तेग बहादुर जी थे। इसलिए श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री गुरु हरिकिशन जी के बाबा (दादा) लगते थे।

पू. 32: बघा बकाला तें मी गुरु हरि क्रिशन नी दा की डव मी ?
उत्तर: बघा बकाला तें मी गुरु हरि क्रिशन नी दा डव मी साडे बघा (दादा) मी गुरु उेग बहादुर नी नै कि बकाले विखे निवास कर रहे हन ।

Q. 32: What did Sri Guru Har Krishan Ji mean by 'Baba Bakala' ?

Ans.: By 'Baba Bakala' Sri Guru Har Krishan meant his Baba/Dada Ji who was residing at Bakala at that time.

प्र. 32 : बाबा बकाला से श्री गुरु हरिकिशन जी का क्या भाव था?
उत्तर : बाबा बकाला से श्री गुरु हरिकिशन जी का भाव था हमारे बाबा (दादा) श्री गुरु तेग बहादुर जी जो कि बकाले में निवास कर रहे हैं।

पू. 33: मी गुरु हरिक्रिशन साहिब दे बचन 'बघा बकाला' सन के किने कु गुरगंठी दे दाहवेदार बन के बकाले आ बैठे सन ?
उत्तर: मी गुरु हरिक्रिशन साहिब नी दे बचन 'बघा बकाला' सन के लगपग बघा (22) गुरगंठी दे दाहवेदार बकाले आ बैठे सन ।

Q. 33: On hearing Sri Guru Har Krishan Sahib Ji's words 'Baba Bakala', how many claimants to 'Gurgadi' reach Bakala ?

Ans. : On hearing Sri Guru Har Krishan Sahib Ji's words 'Baba Bakala' about 22 claimants to 'Gurgadi' reached Bakala.

ਪ੍ਰ. 33 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾੜ ਸੁਨ ਕਰ ਕਿਤਨੇ ਲੋਗ ਗੁਰੂਗਦਦੀ ਕੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਬਕਾਲਾ ਆ ਬੈਠੇ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾੜ ਸੁਨਕਰ ਲਗਭਗ ਚਾਲੀਸ ਗੁਰੂਗਦਦੀ ਕੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਬਕਾਲਾ ਆ ਬੈਠੇ ।

ਪ੍ਰ. 34: ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕੌਣ ਬਕਾਲੇ ਪੁੱਜਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਮੱਲ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਕਾਲੇ ਪੁੱਜੇ ।

Q. 34: Who reached Bakala with all the articles required for Gurship along with Sangat ?

Ans.: Bhai Dargah Mall Ji along with sangat reached Bakala for ceremonial conferring of 'Gurgadi' to Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 34 : ਗੁਰਯਾੜੀ ਕੀ ਸਾਮਗਰੀ ਲੇਕਰ ਸੰਗਤ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਨ ਬਕਾਲੇ ਪਹੁੰਚਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਭਾਈ ਦਰਗਾਹਮਲ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਰਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂਗਦਦੀ ਦੇਣੇ ਕੇ ਲਿਏ ਬਕਾਲਾ ਪਹੁੰਚੇ ।

ਪ੍ਰ. 35: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਕਿਸ ਨੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ?

ਉਤਰ : ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਚਿੰਤਾ ਜੀ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 1665 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ।

Q. 35: When and by whom was Sri Guru Tegh Bahadur Ji ordained the Guru ?

Ans.: Baba Buddha Ji's grandson Baba Gurdita Ji ordained Sri Guru Tegh Bahadur Ji, the Guru, on August 11, 1665.

ਪ੍ਰ. 35 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰਯਾੜੀ ਕਾ ਤਿਲਕ ਕਿਸਨੇ ਔਰ ਕਬ ਲਗਾਯਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਕੇ ਪੌਤਰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 1665 ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰਯਾੜੀ ਕਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 36: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੀ ।

Q. 36: What was the name of the sikh who found Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: It was Bhai Makhan Shah Lubana who found Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 36 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸਿਕਖ ਕਾ ਕਯਾ ਨਾਮ ਥਾ?
ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸਿਕਖ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਨਾ ਥਾ।

ਪ੍ਰ. 37: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਬਕਾਲਾ ਵਿਖੇ ਕਦੋਂ ਪੁੱਜਾ ਸੀ ?
ਉਤਰ: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਬਕਾਲਾ ਵਿਖੇ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਸੰਨ 1664 ਨੂੰ ਪੁੱਜਾ ਸੀ ।

Q. 37: When did Bhai Makhan Shah reach Bakala ?

Ans.: Bhai Makhan Shah reached Bakala on October 9, 1664.

ਪ੍ਰ. 37 : ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਬਕਾਲਾ ਮੈਂ ਕਬ ਪਹੁੰਚਾ ਥਾ?
ਉਤਰ : ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਸੰਨ 1664 ਕੋ ਬਕਾਲਾ ਪਹੁੰਚਾ ਥਾ।

ਪ੍ਰ. 38: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਸੀ ?
ਉਤਰ: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਲਾਲ ਚੰਦ, ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਸੁਪਤਨੀ ਸਲੋਜਈ ਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਵੀ ਸਨ ।

Q. 38: Who all came to Bakala with Bhai Makhan Shah ?

Ans.: Bhai Makhan Shah's sons Lal Chand and Chandu Lal, his wife Slojahi and 500 officials, some of them were armed, accompanied him to Bakala.

ਪ੍ਰ. 38 : ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰ ਕੌਨ-ਕੌਨ ਥੇ?
ਉਤਰ : ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਸਾਥ ਤਨਕੇ ਬੇਟੇ ਲਾਲ ਚੰਦ, ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਔਰ ਸੁਪਤਨੀ ਸਲੋਜਈ ਔਰ ਪਾਂਚ ਸੌ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨਮੇਂ ਸੇ ਕੁਝ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਭੀ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 39: ਬਕਾਲੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ ?
ਉਤਰ: ਬਕਾਲੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛਾਵਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ ।

Q. 39: Which Gurudwara Sahib adorns the place outside Bakala where Bhai Makhan Shah stayed with his companions ?

Ans.: Gurudwara Chhavni Sahib adorns the place where Bhai Makhan Shah stayed with his companions.

ਪ੍ਰ. 39 : ਬਕਾਲਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਹਾਂ ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਰੁਕੇ ਥੇ ਵਹਾਂ ਅਬ ਕੌਨ ਸਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ?
ਉਤਰ : ਬਕਾਲਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਹਾਂ ਭਾਈ ਮਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਰੁਕੇ ਥੇ ਵਹਾਂ ਅਬ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਛਾਵਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰ. 40: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਜੁਗਤ ਲਗਾਈ ਸੀ?
ਉਤਰ: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪੂ ਬਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਭੇਟ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ

ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਕਿ ਜੇ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਸਵੰਧ ਮੰਗ ਲੈਣਗੇ ।

Q. 40: What tactic did Bhai Makhan Shah use to find out the fake Gurus ?

Ans.: Bhai Makhan Shah started offering two mohars (gold coins) each to the self-styled Gurus thinking that the true guru will himself ask for 'dasvandh' - (one tenth of one's earnings.)

ਪ੍ਰ. 40 : ਭਾਈ ਸਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੇ ਲਿਏ ਕੌਨ ਸੀ ਯੋਜਨਾ ਸੋਚੀ ਥੀ?

ਉਤਰ : ਭਾਈ ਸਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਮੋਹਰੇ ਮੰਟ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੀਂ ਔਰ ਮਨ ਮੇਂ ਯਹ ਖ਼ਾਰਜਾ ਬਨਾਈ ਕਿ ਜੋ ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਹਾਂਗੇ ਤਸੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਦਸਵੰਧ ਮਾਂਗ ਲੇਂਗੇ ।

ਪ੍ਰ. 41: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅਨਿੰਨ ਸਿੱਖ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਸਵੰਧ ਭੇਟ ਕਰਨ ਆਇਆ ਸੀ ।

Q. 41: Why had Bhai Makhan Shah come to meet Guruji ?

Ans.: Bhai Makhan Shah was a devout sikh of the Guru and he had come to offer 'Dasvandh'.

ਪ੍ਰ. 41 : ਭਾਈ ਸਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਪਰ ਕਯੋਂ ਆਯਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਭਾਈ ਸਕਖਨ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਚਾ ਭਗਤ ਥਾ ਔਰ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਪਨਾ ਦਸਵੰਧ ਮੰਟ ਕਰਨੇ ਆਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 42: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੇ ਗੋਲੀ ਕਿਸ ਮਸੰਦ ਨੇ ਚਲਾਈ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੇ ਗੋਲੀ ਸ਼ੀਹੇਂ ਮਸੰਦ ਨੇ ਚਲਾਈ ਸੀ ।

Q. 42: Which 'masand' fired a shot at Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Shihan masand fired a shot at Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 42 : ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਰ ਗੋਲੀ, ਕਿਸ ਮਸੰਦ ਨੇ ਚਲਾਈ ਥੀ?

ਉਤਰ : ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਰ ਗੋਲੀ, ਸ਼ੀਹੇਂ ਮਸੰਦ ਨੇ ਚਲਾਈ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ. 43: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੇ ਗੋਲੀ ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਨੇ ਕਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਚਲਾਈ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੇ ਗੋਲੀ ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਨੇ ਪੀਰ ਮੱਲ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਚਲਾਈ ਸੀ ।

Q. 43: At whose behest did Shihan masand fired a shot at Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Shihan masand fired a shot at Sri Guru Tegh Bahadur Ji at the behest of Dhir Mall.

प्र. 43 : श्री गुरु तेग बहादुर जी पर गोली, शीहां ने किसके कहने पर चलाई थी?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी पर गोली, शीहां मसंद ने धीर मल्ल के कहने पर चलाई थी।

पू. 44: ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਦੀ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸ ਅੰਗ ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਦੀ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ ।

Q. 44: Where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji hurt when Shihan masand fired a shot at him ?

Ans.: When Shihan masand fired a shot at Sri Guru Tegh Bahadur Ji, it brushed past his forehead.

प्र. 44 : शीहें मसंद की चलाई गोली गुरु जी के किस अंग में लगी थी?

उत्तर : शीहें मसंद की चलाई गोली श्री गुरु तेग बहादुर जी के माथे को छुह कर निकल गई थी।

पू. 45: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜਦੋਂ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਧੀਰ ਮੱਲ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਤੇ ਧੀਰ ਮੱਲ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ।

Q. 45: What did Makhan Shah do when he came to know about the incident in which Guru Ji was hurt ?

Ans.: Makhan Shah along with his companions attacked Dhir Mall and brought him and Shihan masand to Guruji and also recovered the stolen items.

प्र. 45 : गुरु जी के जख्मी होने की घटना का जब मखन शाह को पता लगा तो उसने क्या किया था?

उत्तर : मखन ने अपने साथियों के साथ धीर मल्ल पर हमला किया और शीहें मसंद और धीर मल्ल को पकड़ कर गुरु जी के आगे प्रस्तुत किया था और उनके पास से लूट का सारा सामान वापस लेकर आये थे।

पू. 46: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਤੇ ਧੀਰ ਮੱਲ ਨੂੰ ਕੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ੀਹੇ ਮਸੰਦ ਤੇ ਧੀਰ ਮੱਲ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

Q. 46: What punishment did Sri Guru Tegh Bahadur Ji give to Shihan masand and Dhir Mall ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji forgave Shihan masand and Dhir Mall. He also returned everything to them.

प्र. 46 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने शीहे मसंद और धीर मल्ल को क्या सजा दी थी?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने शीहे मसंद और धीर मल्ल को माफ कर दिया और सारा सामान भी वापिस कर दिया था।

पू. 47: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਕਦੋਂ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) 22 ਨਵੰਬਰ 1664 ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ ।

Q. 47: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Sri Darbar Sahib (Amritsar) after being ordained the Guru ?

Ans.: After being ordained the Guru, Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Sri Darbar Sahib (Amritsar) on November 22, 1664.

प्र. 47 : श्री गुरु तेग बहादुर जी गुरु—गद्दी पर विराजमान होने के बाद श्री दरबार साहिब (अमृतसर) कब गये?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी गुरु—गद्दी पर विराजमान होने के बाद श्री दरबार साहिब (अमृतसर) 22 नवंबर 1664 को गये थे।

पू. 48: ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸ ਕੋਲ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਰਿ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ ।

Q. 48: Who had the administration of Sri Darbar Sahib when Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Amritsar ?

Ans.: When Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Amritsar, the administration of Sri Darbar Sahib was with Meharban (Miharvan)'s son of Prithi Chand Ji's grandson Harji.

प्र. 48 : जब श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री अमृतसर गये उस समय श्री दरबार साहिब का प्रबंध किस के पास था?

उत्तर : जब श्री गुरु तेग बहादुर जी श्री अमृतसर गये उस समय श्री दरबार साहिब का प्रबंध पृथीचंद जी के पौत्र हरि जी के पुत्र मेहरबान के हाथ में था।

पू. 49: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮਸੰਦਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮਸੰਦਾ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉੜੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਜਿੰਦਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੋੜ ਗਏ ।

Q. 49: What did Harji and other masands do when they came to know about Sri Guru Tegh Bahadur Ji's visit to Sri Darbar Sahib ?

Ans.: Harji and other masands locked the door of Darshani Deori and went away when they heard that Sri Guru Tegh Bahadur Ji was coming to Sri Darbar Sahib.

ਪ੍ਰ. 49 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਨੇ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸੁਨ ਕਰ ਹਰਿ ਜੀ ਔਰ ਅਨ੍ਯ ਮਸੰਦੋਂ ਨੇ ਕਯਾ ਕਿਆ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਨੇ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸੁਨ ਕਰ ਹਰਿ ਜੀ ਔਰ ਅਨ੍ਯ ਮਸੰਦੋਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਯੋਫੀ ਕਾ ਦਰਵਾਜਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾ ਦਿਆ ਔਰ ਵਹਾਂ ਸੇ ਭਾਗ ਗਏ ।

ਪ੍ਰ. 50: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਜਦੋਂ ਮਸੰਦ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਡਿਉੜੀ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦੋੜ ਗਏ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਥੜੇ ਤੇ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ।

Q. 50: What is the historical significance of Gurdwara Thara Sahib in Amritsar ?

Ans.: Gurdwara Thara Sahib is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji rested and prayed when the masands locked the door of Darshani Deori.

ਪ੍ਰ. 50 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਕਯਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਜਬ ਮਸੰਦ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਡਿਯੋਫੀ ਮੈਂ ਤਾਲਾ ਲਗਾਕਰ ਦੌੜ ਗਏ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਏਕ ਥੜੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਥੇ। ਉਸਕੋ ਆਜਕਲ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ।

ਪ੍ਰ. 51: ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਿਸ ਪਿੰਡ ਗਏ ਤੇ ਕਿਸ ਬੀਬੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਢਲਦੇ ਆਪ ਜੀ ਪਿੰਡ ਵੱਲਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਾਈ ਹਰਿਹਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ।

Q. 51: To which village did Sri Guru Tegh Bahadur Ji went from Sri Darbar Sahib and who looked after him there ?

Ans.: As the sunset Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji went to village

Valla from Sri Darbar Sahib where Mai Harihan Ji served him with devotion.

ਪ੍ਰ. 51 : ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਿਸ ਗਾਂਵ ਗਏ ਔਰ ਕਿਸ ਭੀਭੀ ਨੇ ਓਨਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਥੀ?

ਓਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਸ਼ਾਮ ਫਲਤੇ ਆਪ ਵਲਲਾ ਗਾਂਵ ਕੀ ਔਰ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਵਹਾਂ ਸਾਝੈ ਹਰਿਹਾਂ ਨੇ ਆਪਕੀ ਭਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀ ।

ਪ੍ਰ. 52: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਿੰਡ ਵੱਲਾ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸਨ ?

ਓਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਿੰਡ ਵੱਲਾ ਵਿਖੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ ।

Q. 52: For how many days did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay at village Valla ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed at Valla for three days.

ਪ੍ਰ. 52 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਵਲਲਾ ਗਾਂਵ ਮੇਂ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨੋਂ ਤਕ ਰਹੇ ਥੇ?

ਓਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਵਲਲਾ ਗਾਂਵ ਮੇਂ ਤੀਨ ਦਿਨੋਂ ਤਕ ਰੁਕੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 53: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲਾ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਸਨ ?

ਓਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲਾ ਲਈ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੱਲਾ - ਗੁਰੂ ਕਾ ਗੱਲਾ (ਖਜਾਨਾ) ਕਹੇ ਸਨ ।

Q. 53: Which words of blessings did Sri Guru Tegh Bahadur Ji utter for village Valla ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji blessed village Valla. His words were 'Valla - Guru Ka Galla' (Khazana)

ਪ੍ਰ. 53 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਵਲਲਾ ਗਾਂਵ ਕੇ ਲਿਏ ਭਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੇ ਕੌਨ ਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਥੇ?

ਓਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਵਲਲਾ ਗਾਂਵ ਕੇ ਲਿਏ ਭਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਵਲਲਾ- ਗੁਰੂ ਕਾ ਗਲਲਾ (ਖਯਾਨਾ) ਕਹੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 54: ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕੌਣ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਓਤਰ: ਬਾਬਾ ਦੁਆਰਕਾ ਦਾਸ ਜੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਮੋਹਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਢੀ ਸਨ । ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ।

Q. 54: Who took Sri Guru Tegh Bahadur Ji to Goindwal Sahib with utmost respect ?

Ans.: Baba Dwarka Das Ji, the eldest child of Baba Mohri Chand Ji, brought Guru Ji from Khadur Sahib to Goindwal Sahib with utmost respect.

ਪ੍ਰ. 54 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਝੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਪੂਰ੍ਣ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਨ ਲੇ ਗਯਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਬਾਬਾ ਫ਼ਾਰਕਾ ਫ਼ਾਸ ਜੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਮੋਹਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਕੀ ਸੰਤਾਨੌਂ ਮੇਂ ਸਭਸੇ ਬਡੇ ਥੇ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪੂਰ੍ਣ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਝੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੇਕਰ ਆਏ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 55: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ।

Q. 55: How many times did Sri Guru Tegh Bahadur Ji travel to Malwa region ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji travelled to Malwa region three times.

ਪ੍ਰ. 55 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਮੇਂ ਕਿਤਨੀ ਬਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕੀ ਥੀ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਮੇਂ ਤੀਨ ਬਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕੀ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ. 56: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 9 ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ ।

Q. 56: For how many days did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed at Sabo Ki Talwandi (Damdama Sahib) during his propagation tour ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed at Sabo Ki Talwandi (Damdama Sahib) for 9 days during his propagation tour.

ਪ੍ਰ. 56 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 9 ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 57: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਆਪ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟਿਆਂ ਦੀਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਨੰਦ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

Q. 57: Who held Sri Guru Tegh Bahadur Ji in high esteem when he reached Kiratpur Sahib ?

Ans.: When Sri Guru Tegh Bahadur Ji reached Kiratpur Sahib, his elder brother Suraj Mal Ji with his sons Deep Chand and Nand Chand Ji held him in high esteem.

प्र. 57 : श्री गुरु तेग बहादुर जी जिस समय कीरतपुर साहिब पहुंचे तो किन्होंने गुरु जी का बहुत आदर किया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी जिस समय कीरतपुर साहिब पहुंचे तो आपके बड़े भाई सूरज मल्ल जी और उनके बेटों दीप चंद और नंद चंद जी ने गुरु जी का बहुत आदर किया था।

प्र. 58: मी गुरु तेग बहादुर जी ने पंजाब में कहाँ नगर स्थापित किया ?

उत्तर : मी गुरु तेग बहादुर जी ने पंजाब में कहाँ नगर स्थापित किया चँक नानकी स्थापित मी जे कि गुरु मी अनंदपुर साहिब दे नाम नाल प्रसिद्ध है।

Q. 58.: Which city did Sri Guru Tegh Bahadur Ji found for finally setting down ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji founded 'Chakk Nanaki' presently known as Anandpur Sahib for finally setting down.

प्र. 58 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने पक्का ठिकाना करने के लिए कौन सा नगर बसाया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने पक्का ठिकाना करने के लिए चक्क नानकी बसाया था जोकि अब श्री आनंदपुर साहिब के नाम से प्रसिद्ध है।

प्र. 59: 'चँक नानकी' नगर स्थापित लई किस पिट की जमीन किस तें किंने मूल दे के मी गुरु तेग बहादुर जी ने खरीदी मी ?

उत्तर : मी गुरु तेग बहादुर जी ने राजा दीप चंद कहिलूर की राणी तें पिट माखवाल की जमीन 500 रुपये दे के पिट चँक नानकी नगर स्थापित लई जमीन खरीदी मी ।

Q. 59: To found 'Chakk Nanaki', where, from whom and for how much amount did Sri Guru Tegh Bahadur Ji buy land.

Ans.: To found 'Chakk Nanaki', Sri Guru Tegh Bahadur Ji bought land at village Makhawal for five hundred rupees from the Queen of Raja Deep Chand of Kahlur.

प्र. 59 : 'चक्क नानकी' नगर बसाने के लिए किस गांव की जमीन किससे कितनी कीमत देकर श्री गुरु तेग बहादुर जी ने खरीदी थी?

उत्तर : गुरु तेग बहादुर जी ने राजा दीप चंद कहिलूर की रानी से गांव माखोवाल की जमीन 500 रुपये देकर गांव चक्क नानकी नगर बसाने के लिए जमीन खरीदी थी।

ਪ੍ਰ. 60: 'ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤੋਂ ਰਖਵਾਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 'ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ 19 ਜੂਨ 1665 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਰਖਵਾਈ ਸੀ ।

Q. 60: When and from whom did Sri Guru Tegh Bahadur Ji get laid the foundation of 'Chakk Nanaki' ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji got the foundation of 'Chakk Nanaki' laid by Baba Buddha Ji's grandson Baba Gurdita Ji on June 19, 1665.

ਪ੍ਰ. 60 : 'ਚਕਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਬ ਐਸ ਕਿਸਸੇ ਰਖਵਾਈ ਥੀ?

ਉੱਤਰ : 'ਚਕਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ 19 ਜੂਨ 1665 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਰਖਵਾਈ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ. 61: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ 'ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ 'ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ' ਰੱਖਿਆ ਸੀ ।

Q. 61: After whom did Sri Guru Tegh Bahadur Ji name the city 'Chakk Nanaki' ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji named the city 'Chakk Nanaki' after the name of his mother, Mata Nanki Ji.

ਪ੍ਰ. 61 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ 'ਚਕਕ ਨਾਨਕੀ' ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਥੀ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ 'ਚਕਕ ਨਾਨਕੀ' ਰੱਖਿਆ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ. 62: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਨਗਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਸ ਦੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਨਗਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਝੰਡਾ ਜੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਦੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ।

Q. 62: Who was entrusted with the task of the construction of 'Chakk Nanaki' (Anandpur Sahib) by Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji entrusted the entire task of the construction of 'Chakk Nanaki' (Anandpur Sahib) to Bhai Jhanda Singh who was from the family of Baba Buddha Ji.

प्र. 62 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने चकक नानकी (आनंदपुर साहिब) नगर के निर्माण की सारी देखभाल की सेवा किसे सौंपी थी?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने चकक नानकी (आनंदपुर साहिब) नगर के निर्माण की सारी देखभाल की सेवा भाई झंडा जी, जो बाबा बुढ़ा जी की संतान में से थे, को सौंपी थी।

प्र. 63: 'चक' नानकी नगर का नाम अनंदपुर साहिब किसे बटिया ?

उत्तर : जदें गुरु गोबिंद सिंघ जी पटना साहिब तें चक नानकी पहुंचे अउ गुरु (पिता) तेग बहादुर जी नाल मिलाप समें अनंद विंच आके अनंद साहिब दीआं पहिलीआं पंज पउड़ीआं **“अनंदु बटिया मेरी माटे सतिगुरु मै पाटिया ॥”** पड़ीआं । गुरु तेग बहादुर जी ने उनें दी सरपा बावना नूं वेखदिआं चक नानकी का नाम अनंदपुर रक दिंडा । जे अंस अनंदपुर साहिब ही पका हो गिया ।

Q. 63: How did 'Chakk Nanaki' come to be known as Anandpur Sahib?

Ans.: When Guru Gobind Singh Ji came to 'Chakk Nanaki' from Patna Sahib, he experienced celestial pleasure on meeting Guru (Pita) Tegh Bahadur Ji. He recited first five 'pauris' of Anand Sahib. Seeing his devotion, Sri Guru Tegh Bahadur Ji renamed 'Chakk Nanaki' to Anandpur. Till date, the city is known as Anandpur Sahib.

प्र. 63 : 'चकक नानकी' नगर का नाम आनंदपुर साहिब कैसे पड़ा?

उत्तर : जब गुरु गोबिंद सिंह जी पटना साहिब से चकक साहिब पहुंचे और गुरु (पिता) तेग बहादुर जी से गले मिलते समय आनंद में आकर आनंद साहिब की पहली पांच पउड़ीयाँ **“आनंद भया मेरी माये सतिगुरु मैं पाइया ॥”** का उच्चारण किया। गुरु तेग बहादुर जी ने उनकी श्रद्धा भावना को देखते हुए चकक नानकी का नाम आनंदपुर रख दिया। जो आज आनंदपुर साहिब ही पक्का हो गया।

प्र. 64: श्री गुरु तेग बहादुर साहिब के कीरतनीआं विंचें किनुं का नाम कास है ।

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर साहिब के कीरतनीआं विंचें बाएी गुलाब राए, बाएी राजा, बाएी बहिल, बाएी मनसुद, बाएी हरबंस जी के कास नाम हन ।

Q. 64: Who are the well-known 'kirtanis' of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib ?

Ans.: The well-known 'Kirtanis' of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib are Bhai Gulab Rai, Bhai Raja, Bhai Behl, Bhai Mansud and Bhai Harbans Ji.

प्र. 64 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के लिए जो कीर्तन करते थे उसमें किस का नाम खास है?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के लिए कीर्तन करने वालों में भाई गुलाब राय, भाई राजा, भाई बहिल, भाई मनसुद, भाई हरबंस जी के नाम खास हैं।

पू. 65: डाएी मँखन साह कएी महीने गुरु जी केल रहि के सेवा करन उररंत जदें वापिस जाण लँगा ते उस ने की मंग मंगी सी ?

उत्तर : डाएी मँखन साह दी मंग सी कि बखसिस्त करे कि जिंघे रहां जां, टिकां आप नी दे दरसन हुंटे रहिण ।

Q. 65: When Bhai Makhan Shah was to leave after being in Sri Guru Tegh Bahadur Ji's service for many months, what did he ask him for ?

Ans.: Bhai Makhan Shah asked Guru Ji to bless him that wherever he lives, he keeps having 'darshan' of Guru Ji.

प्र. 65 : भाई मकखन शाह कई महीने गुरु जी के पास रहकर सेवा करने के पश्चात् जब वापिस जाने लगा तो उसने क्या मांग रखी थी?

उत्तर : भाई मकखन शाह की मांग थी कि प्रार्थना करो कि जहां भी मैं रहूँ आप के दर्शन होते रहें।

पू. 66: मी गुरु तेग बहादुर साहिब ने डाएी मँखन साह दी हमेशां दरसन हुंटे रहिण दी ईच्छा कियें पुरी कीती ।

उत्तर : मी गुरु तेग बहादुर साहिब ने डाएी मँखन साह नुं हुकम कीता “हर वेले सतिनाम दा सिमरन करना गुरबाणी दा पाठ करन नाल चिंत नुं सांती मिलेगी । जे मन करके मिलते हन उरहनां नुं ही मिलिआ(दरसन) कहिणा चाहीदा है ।

Q. 66: How did Sri Guru Tegh Bahadur Ji fulfil Bhai Makhan Shah's desire of always having Guru Ji's darshan ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji asked Bhai Makhan Shah to chant 'Satnam' all the time. He will have peace of mind if he recited Gurbani. Union of minds is the true union.

प्र. 66 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने भाई मकखन शाह को हमेशा दर्शन होते रहने की इच्छा कैसे पूरी की?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर साहिब ने भाई मकखन शाह को आदेश दिया “हर समय सतनाम का सिमरन करना गुरबाणी का पाठ करने से मन को शांति मिलेगी।” जो मन करके मिलते हैं उनको ही मिला (दर्शन) कहना चाहिए।

पू. 67: डाएी दरगाह मँल ते सँगतां दुआरा गुर मरिजादा अतुसाह गुरगँदी (गुरु) तेग बहादुर नी नुं कदें चिंती गएी सी ?

ਉਤਰ: ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਮੱਲ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ 11 ਅਗਸਤ 1664 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

Q. 67: When was 'Gurgaddi' ceremoniously bestowed on Sri Guru Tegh Bahadur Ji by Bhai Dargah Mall and the sangat ?

Ans.: Bhai Dargah Mall and the sangat ceremoniously bestowed 'Gurgaddi' on Sri Guru Tegh Bahadur Ji on August 11, 1664.

ਪ੍ਰ. 67 : ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਮਲਲ ਐਰ ਸੰਗਤੋਂ ਢੁਆਰਾ ਗੁਰੁ ਸਰੁਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੁਗਦੁਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਤੇਗੁ ਬਹਾਦੁਰੁ ਜੀ ਕੋ ਕਥੁ ਦੀ ਗਈ ਥੀ?

ਉਤਰ : ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਮਲਲ ਐਰ ਸੰਗਤੋਂ ਢੁਆਰਾ ਗੁਰੁ ਸਰੁਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੁਗਦੁਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਤੇਗੁ ਬਹਾਦੁਰੁ ਜੀ ਕੋ 11 ਅਗਸਤ 1664 ਈਸੁਵੀ ਕੋ ਦੀ ਗਈ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ. 68: ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਦੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਨਾਲ ਸੀ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ 1665 ਈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਜੀ ਨਾਲ ਸਨ ।

Q. 68: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji leave for the first propagation tour from Sri Anandpur Sahib and who were with him from the family ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji left for his first propagation tour from Sri Anandpur Sahib on Oct. 3, 1665. Mata Nanki Ji, Mata Gujri Ji and Bhai Kirpal Chand Ji were with him on this tour.

ਪ੍ਰ. 68 : ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਕੇ ਲਿਏ ਪਹਲੀ ਬਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਤੇਗੁ ਬਹਾਦੁਰੁ ਜੀ ਕਥੁ ਰਵਾਨਾ ਹੁਏ ਥੇ ਐਰੁ ਗੁਰੁ ਜੀ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰੁ ਮੇਂ ਸੇ ਕੌਜ-ਕੌਜ ਸਾਥੁ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਕੇ ਲਿਏ ਪਹਲੀ ਬਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਤੇਗੁ ਬਹਾਦੁਰੁ ਜੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ 1665 ਈਸੁਵੀ ਕੋ ਰਵਾਨਾ ਹੁਏ ਐਰੁ ਈਸੁ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਮੇਂ ਸਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ, ਸਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਐਰੁ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦੁ ਜੀ ਤਨਕੇ ਸਾਥੁ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 69: ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਟਿਕਾਉ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਣ ਕਰਦੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਟਿਕਾਉ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ, ਭਾਈ ਸੁੱਖਾਨੰਦ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਉਹ ਰਬਾਬੀ ਕਨਾਤਾਂ ਸੁਮਿਆਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ।

Q. 69: Who all made arrangements at the next stoppage during this propagation tour ?

Ans.: Bhai Sangtian, Bhai Sukha nand and Nathu made all the arrangements at the next, stoppage during the propagation tour. These rababis reach before Guru Ji with tents, 'shamiyanas' and other things and made all the arrangements before the arrival of Guru Ji and his family.

ਪ੍ਰ. 69 : ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਪੜਾਵ ਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਨ ਕਰਦੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਪੜਾਵ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ, ਭਾਈ ਸੁਖਾਨੰਦ ਔਰ ਨਠੂ ਕਰਦੇ ਥੇ। ਵੇ ਰਬਾਬੀ ਸਾਮਾਨ, ਸ਼ਾਮਿਯਾਨਾ ਇਤਯਾਦਿ ਔਰ ਸਾਮਾਨ ਲੇਕਰ ਪਹਲੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਤੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਔਰ ਤਨਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਪਹੁੰਚਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦੇਤੇ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 70: ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਖੀ ਸਿੱਖ ਕਰਦੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਜੀ, ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਾਧੂ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਖੀ ਸਿੱਖ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਸਨ ।

Q. 70: Which prominent Sikhs made all other arrangements during this propagation tour ?

Ans.: Bhai Kirpal Chand Ji, Sahib Chand Ji, Bhai Gurbaksh Ji, Bhai Mati Das Ji, Bhai Sadhu Ji, Bhai Dyal Ji and some more prominent Sikhs made all other arrangements during this propagation tour.

ਪ੍ਰ. 70 : ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਕੇ ਦੌਰਾਨ ਅਨਯ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਨ-ਕੌਨ ਸਿਕਖ ਮੁਖਿਯਾ ਕਰਦੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਜੀ, ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਾਧੂ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ ਜੀ ਔਰ ਅਨਯ ਮੁਖਿਯਾ ਸਿਕਖ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਅਨਯ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 71: ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ) ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕਿਸ ਕੋਲ ਰੁਕੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਨਵਾਬ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ) ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ।

Q. 71: With whom did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay at Saifabad (Bahadurgarh), Patiala during propagation tour ?

Ans.: Nawab Saif Ali Khan requested Sri Guru Tegh Bahadur Ji to stay with him in his fort at Saifabad (Bahadurgarh), Patiala during his propagation tour.

ਪ੍ਰ. 71 : ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਮੇਂ ਕਿਸਕੇ ਪਾਸ ਰੁਕੇ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਨਵਾਬ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਕਿਲੇ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਰਖਾ ਥਾ।

ਪ੍ਰ. 72: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਨੌ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ।

Q. 72: For how many days did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay at Saifabad (Bahadurgarh), Patiala ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed at Saifabad (Bahadurgarh), Patiala for nine days.

ਪ੍ਰ. 72 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਮੇਂ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਸੈਫਾਬਾਦ (ਬਹਾਦੁਰਗੜ) ਪਟਿਆਲਾ ਮੇਂ ਨੌ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 73: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲਹਿਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲਹਿਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ।

Q. 73: Which Gurdwara Sahib is situated in village Lehal, Patiala in the memory of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji ?

Ans.: Gurdwara Dukh Nivaran Sahib is situated in village Lehal, Patiala in the memory of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 73 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਯਾਦ ਮੇਂ ਗਾਂਵ ਲਹਿਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਕੌਨ ਸਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਯਾਦ ਮੇਂ ਗਾਂਵ ਲਹਿਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰ. 74: ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਦੋਂ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ 1665 ਈ: ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ।

Q. 74: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji first go to Delhi when called by Aurangzeb ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji first went to Delhi on Nov. 1, 1665 when called by Aurangzeb.

ਪ੍ਰ. 74 : ਪਹਲੀ ਬਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਐਂਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਵੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਏ ?

ਉੱਤਰ : ਪਹਲੀ ਬਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਐਂਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਵੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ 1665 ਈਸਵੀ 'ਚ ਗਏ ਸਨ ।

ਪ੍ਰ. 75 : ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 1665 ਈ: ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 1665 ਈ: ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਛੋਟੇ ਮੱਲ ਜੀ, ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਗਏ ਸਨ ।

Q. 75: Which prominent Sikhs accompanied Sri Guru Tegh Bahadur on his visit to Delhi in 1665?

Ans.: Bhai Sati Das Ji, Bhai Mati Das Ji, Bhai Chhote Mal Ji, Bhai Sangtian Ji, Bhai Jetha Ji and Bhai Dyal Ji accompanied Sri Guru Tegh Bahadur Ji on his visit to Delhi in 1665.

ਪ੍ਰ. 75 : ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 1665 ਈਸਵੀ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਾਥ ਕੌਨ-ਕੌਨ ਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਸਾਥ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 1665 ਈਸਵੀ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਾਥ ਭਾਈ ਸਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਛੋਟੇ ਮੱਲ ਜੀ, ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆਂ ਜੀ, ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਸਾਥ ਗਏ ਸਨ ।

ਪ੍ਰ. 76 : 1665 ਈ: ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: 1665 ਈ: ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਿਰਜਾ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

Q. 76: Who made arrangements for the stay of Sri Guru Tegh Bahadur Ji during his tour to Delhi in 1665 ?

Ans.: Ram Singh son of Mirja Raja Jai Singh made arrangements for the stay of Sri Guru Tegh Bahadur Ji in his 'Haveli' during his tour to Delhi in 1665.

ਪ੍ਰ. 76 : 1665 ਈਸਵੀ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1665 ਈਸਵੀ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਿਰਜਾ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

ਪ੍ਰ. 77 : 1665 ਈ: ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਰੁਕੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: 1665 ਈ: ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਛੇ ਕੁ ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਸਨ ।

Q. 77: How long did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay in Delhi during his tour in 1665 ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed in Delhi for about one month and six days.

ਪ੍ਰ. 77 : 1665 ਈਸਵੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਮੇਂ ਕਿਤਨਾ ਸਮਯ ਰੁਕੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : 1665 ਈਸਵੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਮੇਂ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਛ: ਦਿਨ ਰੁਕੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 78: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡ ਕੇ ਢਾਕਾ ਵੱਲ ਕਦੋਂ ਗਏ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡ ਕੇ ਢਾਕਾ ਵੱਲ ਅਕਤੂਬਰ 1666 ਈ: ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ ।

Q. 78: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Dhaka leaving Mata Gujri Ji at Patna Sahib ?

Ans.: Leaving Mata Gujri Ji at Patna Sahib, Sri Guru Tegh Bahadur Ji went to Dhaka in October 1666.

ਪ੍ਰ. 78 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੋ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਛੋਡਕਰ ਢਾਕਾ ਕੀ ਤਰਫ ਕਥ ਗਏ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੋ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਛੋਡਕਰ ਢਾਕਾ ਕੀ ਤਰਫ ਅਕਤੂਬਰ 1666 ਈਸਵੀ ਕੋ ਗਏ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 79: ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਿੰਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ, ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸਨ ।

Q. 79: Whom did Sri Guru Tegh Bahadur Ji leave at Patna Sahib to take care of Mata Gujri Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji left Mama Kirpal Chand, Bhai Sangtian and Bhai Dyal Das at Patna Sahib to take care of Mata Gujri Ji.

ਪ੍ਰ. 79 : ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇ ਲਿਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੌਨ ਸੇ ਸਿਕਖੌਂ ਕੋ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਛੋਡ ਕਰ ਗਏ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇ ਲਿਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਮਾਮਾ

ਕ੍ਰਪਾਲ ਚੰਦ, ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਯਾ, ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ ਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਚੌੜ ਕਰ ਗਏ ਥੇ।

ਪ੍ਰ. 80: (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ?

ਉੱਤਰ: (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ।

Q. 80: Where was Guru Gobind Singh Ji born to Mata Gujri Ji ?

Ans.: Guru Gobind Singh Ji was born to Mata Gujri Ji at Patna Sahib.

ਪ੍ਰ. 80 : (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੀ ਕੋਖ ਸੇ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਪਰ ਹੁਆ?

ਉੱਤਰ : (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੀ ਕੋਖ ਸੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਹੁਆ ।

ਪ੍ਰ. 81: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦੋਂ ਪਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਸੰਬਰ 1666 ਈ: ਵਿੱਚ ਪਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

Q. 81: When was Sri Guru Gobind Singh Ji born ?

Ans.: Sri Guru Gobind Singh Ji was born in the year 1666.

ਪ੍ਰ. 81 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਥ ਧਾਰਨ ਕਿਆ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਸ੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਸੰਬਰ 1666 ਈ: ਮੇਂ ਧਾਰਨ ਕਿਆ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 82: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ 34 ਸਾਲ ਬਾਅਦ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

Q. 82: After how many years of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's marriage was Sri Guru Gobind Singh Ji born ?

Ans.: Sri Guru Gobind Singh Ji was born 34 years after the marriage of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 82 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਕੇ ਪਛਾਤ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁਆ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕੇ 34 ਵਰ੍ਹੇ ਕੇ ਪਛਾਤ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁਆ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ. 83: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋਲ ਕਿਸ ਸਮੇਂ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖਬਰ ਪੁੱਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿੱਥੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖਬਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਢਾਕਾ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਲੀ ।

Q. 83: Where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji when he got the news of Sri Guru Gobind Singh Ji's birth ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was at Dhaka preaching Sikhism when he got the news of Sri Guru Gobind Singh Ji's birth.

ਪ੍ਰ. 83 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕਿਸ ਸਮਯ (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ, ਉਸ ਸਮਯ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਾਂ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : (ਗੁਰੂ) ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਖਬਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਢਾਕਾ ਮੇਂ ਸਿਕਖੀ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਤੇ ਸਮਯ ਮਿਲੀ ।

ਪ੍ਰ. 84: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋਲ ਢਾਕਾ ਵਿਖੇ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋਲ ਢਾਕਾ ਵਿਖੇ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਖਬਰ ਭਾਈ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਕਲਯਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ।

Q. 84: Which Sikhs went to Dhaka to give the news of Balak Gobind Rai's birth to Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Bhai Mehar Chand Ji and Bhai Kalyan Chand Ji went to Dhaka to give the news of Balak Gobind Rai Ji's birth to Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 84 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਢਾਕਾ ਮੇਂ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਯ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਖਬਰ ਲੇਕਰ ਕੌਜ ਸੇ ਸਿਕਖ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਢਾਕਾ ਮੇਂ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਯ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਖਬਰ ਭਾਈ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਜੀ ਔਰ ਭਾਈ ਕਲਯਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਲੇਕਰ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 85: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਢਾਕਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਸੰਦ ਦੇ ਨਾ ਲਿਖੋ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਢਾਕਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਬੁਲਾਕੀ ਦਾਸ, ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨੱਥਾ ਜੀ ਸਨ ।

Q. 85: Write the names of prominent masands of Guru-ghar who were with Sri Guru Tegh Bahadur during his Dhaka tour ?

Ans.: The prominent masands who were in the service of Sri Guru Tegh Bahadur during his Dhaka tour were masand Bhai Bulaki Das and masand Bhai Natha Ji.

ਪ੍ਰ. 85 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਫਾਕਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਮਸੰਦਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਫਾਕਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਮੇਂ ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਬੁਲਾਕੀ ਦਾਸ, ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨਠਾ ਜੀ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 86: ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨੱਥਾ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨੱਥਾ ਜੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਨਿਡਰ ਸਨ, ਥੋੜਾ ਖਰੁਵਾ ਬੋਲਦੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਿਝੱਕ ਹੋ ਕੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ।

Q. 86: What was masand Bhai Natha Ji's nature (temperament) like ?

Ans.: Masand Bhai Natha Ji was fearless and straight forward. He preached frankly, without hesitation.

ਪ੍ਰ. 86 : ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨਠਾ ਜੀ ਕਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਨਠਾ ਜੀ ਸੁਭਾਅ ਸੇ ਨਿਡਰ ਥੇ, ਥੋੜਾ ਖਰਵਾ ਬੋਲਦੇ ਥੇ ਔਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੇਝਿਝਕ ਹੋਕਰ ਕਰਦੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 87: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਢਾਕਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਕੀ ਬਚਨ ਨਿਕਲੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਢਾਕਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸੁਭਾਵਿਕ 'ਮਮ ਸਿੱਖੀ ਕਾ ਕੋਠਾ ਢਾਕਾ' ਬਚਨ ਨਿਕਲੇ ਸਨ ।

Q. 87: To see the devotion of the sangat of Dhaka, what were the spontaneous words of Sri Guru Tegh Bahadur Ji for them ?

Ans.: To see the devotion of the sangat of Dhaka, Sri Guru Tegh Bahadur Ji spontaneously said 'Mum Sikhi ka kotha Dhaka' (Here 'mum' means 'my') .

ਪ੍ਰ. 87 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸੁੰਹ ਸੇ ਫਾਕਾ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਔਰ ਸੇਵਾ ਦੇਖਕਰ ਕਯਾ ਵਚਨ ਨਿਕਲੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸੁੰਹ ਸੇ ਫਾਕਾ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਔਰ ਸੇਵਾ ਦੇਖਕਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ 'ਮਮ ਸਿੱਖੀ ਕਾ ਕੋਠਾ ਫਾਕਾ' ਵਚਨ ਨਿਕਲੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 88: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਢਾਕਾ ਦੇਰੇ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿੱਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਕਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ?

ਉਤਰ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਢਾਕਾ ਦੇਰੇ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿੱਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਸੰਗਤ ਟੋਲਾ' ਹੈ ।

Q. 88: Which Gurudwara Sahib is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed during his Dhaka tour ?

Ans.: Gurudwara 'Sangat Tola' is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji's stay arrangements were made while in Dhaka.

प्र. 88 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के ढाका दौरे के दौरान रहने का प्रबंध जहां किया गया था वहां अब कौन का गुरद्वारा साहिब है?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के ढाका दौरे के दौरान रहने का प्रबंध जहां किया गया था वहां अब गुरद्वारा साहिब 'संगत टोला' है।

पू. 89: श्री गुरु तेग बहादुर जी ने असम विषे किस-किस राजे का आपसी समझौता करवा के जूँप हटे रोकिया सी ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी ने असम विषे राजा राम सिंघ अउते राजा चक्रवर्तन का आपसी समझौता करवा के जूँप हटे तें रोकिया सी ।

Q. 89: Between which two kings in Assam did Sri Guru Tegh Bahadur Ji work out a compromise and avoided a battle ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji worked out a compromise between Raja Ram Singh and Raja Chakradhwaj in Assam and avoided the battle.

प्र. 89 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने आसाम में किस किस राजा का आपसी समझौता करवा के युद्ध होने से रोका था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने आसाम में राजा राम सिंह और राजा चक्रवर्तन का आपसी समझौता करवा के युद्ध होने से रोका था।

पू. 90: श्री गुरु तेग बहादुर जी कलकत्ता विषे कदों पुँजे सन ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी कलकत्ता विषे विसाखी 1670 ई: नुँ पुँजे सन ।

Q. 90: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji reach Calcutta ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji reached Calcutta on the Baisakhi of 1670.

प्र. 90 : श्री गुरु तेग बहादुर जी कलकता कब पहुंचे थे?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी कलकता वैसाखी 1670 ईस्वी को पहुंचे थे?

पू. 91: श्री गुरु तेग बहादुर जी की कलकत्ते विषे सेवा संभाल मुँख तौर ते किस ने कीती सी ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी की कलकत्ते विषे सेवा संभाल मुँख तौर ते कलकत्ते के राजे हजुरी सिंघ बहिल ने कीती ।

Q. 91: Who mainly looked after Sri Guru Tegh Bahadur Ji in Calcutta?

Ans.: The king of Calcutta, Hazuri Singh Behl mainly looked after Sri Guru Tegh Bahadur Ji in Calcutta.

प्र. 91 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की कलकता में सेवा संभाल मुख्य तौर पर किसने की थी?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी की कलकता में सेवा संभाल मुख्य तौर पर कलकता के राजा हजूरि सिंह बहिल ने की थी।

पू. 92: गुरुद्वारा बड़ा संगत का की इतिहास है ?

उत्तर: कलकत्ते पृचार दौरे दौरान जिस सभान ते गुरु तेग बहादुर जी दीवान लगाते सन । उस सभान ते गुरुद्वारा बड़ा संगत सुशोभित है ।

Q. 92: What is the historical importance of Gurudwara Bada Sangat ?

Ans.: Gurudwara Bada Sangat is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji used to have his 'diwan' (Congregation) while in Calcutta.

प्र. 92 : गुरुद्वारा बड़ा संगत का क्या इतिहास है?

उत्तर : कलकता प्रचार दौरे के दौरान जिस स्थान पर श्री गुरु तेग बहादुर जी दीवान लगाते थे। उस स्थान पर गुरुद्वारा बड़ा संगत सुशोभित है।

पू. 93: श्री गुरु तेग बहादुर जी जगन-नाथ पुरी विधे कदों पहुंचे सन ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी जगन-नाथ पुरी विधे रँध जातरा दे सभें सन 1670 ई: नुँ पहुंचे सन ।

Q. 93: When did Sri Guru Tegh Bahadur reach Jagan Nath Puri ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji reached Jagan Nath at the time of 'Rath Yatra' in 1670.

प्र. 93 : श्री गुरु तेग बहादुर जी जगननाथ पुरी में कब पहुंचे थे?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी जगननाथ पुरी रथ यात्रा के समय सन् 1670 ईस्वी को पहुंचे थे।

पू. 94: जगननाथ पुरी विधे श्री गुरु तेग बहादुर जी ने निवास किस सभान ते कीतरा सी ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी ने जगन-नाथ पुरी विधे आपणा टिकाणा बउली साहिब मंगू मठ विधे कीतरा सी ।

Q. 94: Where did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay in Jagan Nath Puri ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stayed in Boali Sahib, Mangu Math.

प्र. 94 : जगननाथ पुरी में श्री गुरु तेग बहादुर जी ने किस स्थान पर निवास किया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने जगननाथ पुरी में अपना निवास बाऊली साहिब मंगू मठ में किया था।

पू. 95: श्री गुरु तेग बहादुर जी पहिली वार आपणे सपुंतर बालक गोबिंद राटि जी नुँ किस सभान ते कदों मिले सन ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਨੂੰ 1670 ਈ: ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਲੇ ਸਨ ।

Q. 95: When and where did Sri Guru Tegh Bahadur Ji meet his son Balak Gobind Rai Ji for the first time ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji met his son Balak Gobind Rai Ji for the first time in Patna Sahib in the year 1670.

ਪ੍ਰ. 95 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਹਲੀ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੋ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਪਰ ਔਰ ਕਬ ਮਿਲੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਹਲੀ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੋ 1670 ਈਸਵੀ ਮੇਂ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਮਿਲੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 96: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਕਿੰਨਾਂ ਕੁ ਸਮਾਂ ਰਹੇ ਸਨ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਰਹੇ ਸਨ ।

Q. 96: How long did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay with Balak Gobind Rai Ji in Patna Sahib ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stay with his son Balak Gobind Rai for about three months in Patna Sahib.

ਪ੍ਰ. 96 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਰਹੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤਕਰੀਬਨ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਰਹੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 97: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਕਦੋਂ ਚੱਲੇ ਸਨ ।

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ 18 ਮਈ 1670 ਈ: ਨੂੰ ਚੱਲੇ ਸਨ ।

Q. 97: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji leave for Punjab after meeting his son Balak Gobind Rai Ji in Patna Sahib ?

Ans.: After meeting Balak Gobind Rai Ji in Patna Sahib Sri Guru Tegh Bahadur Ji left for Punjab on May 18, 1670.

ਪ੍ਰ. 97 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲ ਕਰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਔਰ ਕਬ ਚਲੇ ਥੇ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲ ਕਰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਔਰ 18 ਮਈ 1670 ਈਸਵੀ ਕੋ ਚਲੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 98: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕਦੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਤੂਬਰ 1670 ਈ: ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ।

Q. 98: After leaving Patna Sahib, when did Sri Guru Tegh Bahadur Ji reach Anandpur Sahib ?

Ans.: Starting from Patna Sri Guru Tegh Bahadur Ji reached Anandpur Sahib in October, 1670 after a preaching tour of about five months.

ਪ੍ਰ. 98 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚਲਕਰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕਦੇ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚਲਕਰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਤੂਬਰ 1670 ਈ: ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ. 99: ਭਾਈ ਘਨੌਇਆ ਜੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਈ ਘਨੌਇਆ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ ।

Q. 99: In which Guru Sahib's time did Bhai Ghanaiya Ji join the service of 'Guru Ghar' ?

Ans.: Bhai Ghanaiya Ji joined the service of 'Guru Ghar' in the time of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 99 : ਭਾਈ ਘਨੌਇਆ ਜੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਘਨੌਇਆ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ.100: ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਦੋਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਰਚ - 1673 ਈ: ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਨ ।

Q. 100: When did Balak Gobind Rai Ji first meet Sri Guru Tegh Bahadur Ji in Anandpur Sahib ?

Ans.: Balak Gobind Rai Ji first met Sri Guru Tegh Bahadur Ji in Anandpur Sahib in March, 1673.

ਪ੍ਰ. 100 : ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਦੇ ਕੀਤੇ ਥੇ?

उत्तर : बालक गोबिन्द राय जी ने आनंदपुर साहिब पहुंच कर पहली बार श्री गुरु तेग बहादुर जी के दर्शन मार्च 1673 ईस्वी में किये थे।

पू. 101: गुरु तेग बहादुर जी ने बालक गोबिंद राय जी के अनंदपुर साहिब पहुंचने के बाद मालवे में धर्म के लिए प्रचार का दौरा कब से कब तक किया था ?

उत्तर: गुरु तेग बहादुर जी ने बालक गोबिंद राय जी के अनंदपुर साहिब पहुंचने के बाद मालवे में धर्म के लिए प्रचार का दौरा अक्टूबर 1673 से नवंबर 1674 तक किया था।

Q. 101: When did Sri Guru Tegh Bahadur Ji tour to Malwa region for preaching religion after Balak Gobind Rai came to Anandpur Sahib ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji toured to Malwa region for preaching religion from October 1673 to November, 1674 after Balak Gobind Rai Ji came to Anandpur Sahib.

पू. 101 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने बालक गोबिन्द राय जी के आनंदपुर साहिब पहुंचने के बाद मालवे में धर्म के लिए प्रचार का दौरा कब से कब तक किया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने बालक गोबिन्द राय जी के आनंदपुर साहिब पहुंचने के बाद मालवे में धर्म के लिए प्रचार का दौरा अक्टूबर 1673 से नवंबर 1674 तक किया था।

पू.102: औरंगजेब के ज़ुलम कारन सभ से कौनसे कश्मीर के ब्राह्मण दुखी सन ?

उत्तर: औरंगजेब के ज़ुलम कारन सभ से कौनसे कश्मीर के ब्राह्मण दुखी सन ।

Q. 102: Brahmins of which place were the most miserable because of Aurangzeb's oppression ?

Ans.: Brahmins of Kashmir were the most miserable because of Aurangzeb's oppression/atrocities.

पू. 102 : औरंगजेब के ज़ुलम के कारण सब से ज्यादा कौन से ब्राह्मण दुखी थे?

उत्तर : औरंगजेब के ज़ुलम के कारण सब से ज्यादा कश्मीर के ब्राह्मण दुखी थे।

पू.103: कश्मीर के पंडित किस की अगुआई में गुरु तेग बहादुर जी को बहादुरी देकर आये सन ?

उत्तर: कश्मीर के पंडित किरपा राम जी ने मटन (कश्मीर) के निवासी सन । उनका अगुआई में गुरु तेग बहादुर जी को बहादुरी देकर आये सन ।

Q. 103: Under whose leadership did the Kashmiri Pandits come to Sri Guru Tegh Bahadur Ji with a petition ?

Ans.: Kashmiri Pandits come to Sri Guru Tegh Bahadur Ji under the leadership of Kirpa Ram Ji who was a resident of Mattan in Kashmir.

ਪ੍ਰ. 103 : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਕਿਸ ਕੀ ਅਗਵਾਈ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ
ਅਪਨੀ ਫਰਿਯਾਦ ਲੇਕਰ ਆਏ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਰਾਮ ਜੀ ਜੋ ਸਟਨ (ਕਸ਼ਮੀਰ) ਕੇ ਨਿਵਾਸੀ ਥੇ। ਉਨਕੀ
ਅਗਵਾਈ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨੀ ਫਰਿਯਾਦ ਲੇਕਰ ਆਏ ਥੇ।

ਪ੍ਰ.104: ਪੰਡਿਤ ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਪੰਡਿਤ ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ ਦੇ ਪੜਦਾਦੇ - ਬ੍ਰਹਮ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ
ਮਟਨ ਵਿਖੇ ਗਿਆਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ
ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

Q. 104: Since when did Pandit Kirpa Ram's family hold 'Guru Ghar' in high esteem ?

Ans.: Sri Guru Nanak Dev Ji had blessed Pandit Kirpa Ram's great grandfather with knowledge. Since, then his family held 'Guru Ghar' in high esteem.

ਪ੍ਰ. 104 : ਪੰਡਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਰਾਮ ਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਥ ਸੇ ਕਰਤਾ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਪੰਡਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਰਾਮ ਕੇ ਪਰਦਾਦਾ—ਬ੍ਰਹਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਨੇ ਮਟਨ ਮੇਂ ਜ਼ਾਨ ਕੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਥੀ ਉਸ ਸਮਯ ਸੇ ਹੀ ਇਨਕਾ ਪਰਿਵਾਰ
ਗੁਰੂ ਘਰ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ।

ਪ੍ਰ.105: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਬਚਾਉਣ ਦੀ
ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

Q. 105: What did the Kashmiri Pandits pray for to Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Kashmiri Pandits prayed to Sri Guru Tegh Bahadur Ji to protect Hindu religion.

ਪ੍ਰ. 105 : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਕਯਾ ਬਿਨਤੀ ਕੀ ਥੀ?

ਉੱਤਰ : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਬਚਾਨੇ ਕੀ
ਬਿਨਤੀ ਕੀ ਥੀ।

ਪ੍ਰ.106: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਧੀਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੀ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫਰਿਆਦ
ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੋਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਭਿਜਵਾ ਦਿਓ ਕਿ ਜਿਧਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ
ਜਾਣਗੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਧਰ ਹੀ ਤੁਰਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਉਹ ਮੁੱਢ ਹਨ। ਇੱਕ-
ਇੱਕ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Q. 106: After listening to the petition of the Kashmiri Pandits, what did Sri Guru Tegh Bahadur say to console them ?

Ans.: Consoling the Kashmiri Pandits, Sri Guru Tegh Bahadur Ji

asked them to have it communicated to Aurangzeb that if he could convert Sri Guru Tegh Bahadur Ji, they would all accept conversion. He was their leader.

प्र. 106 : कश्मीरी पंडितों की फरियाद सुनकर श्री गुरु तेग बहादुर जी ने उनको धैर्य रखते हुए क्या फरमाया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने कश्मीरी पंडितों को धैर्य रखते हुए फरमाया था कि औरंगज़ेब को यह संदेश भिजवा दिया जाये कि जिस तरफ गुरु तेग बहादुर जी जाएंगे हम भी उसी तरफ जायेंगे। हम सभी के वो नेता हैं। एक एक को अब कहने की जरूरत नहीं है।

प्र.107: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੰਬੰਧੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕਾ ॥ ਕੀਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂ ਮਹਿ ਸਾਕਾ ॥
ਸਾਧਨ ਹੇਤਿ ਇਤੀ ਜਿਨਿ ਕਰੀ ॥ ਸੀਸੁ ਦੀਆ ਪਰੁ ਸੀ ਨ ਉਚਰੀ ॥13॥
ਧਰਮ ਹੇਤ ਸਾਕਾ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ॥ ਸੀਸੁ ਦੀਆ ਪਰੁ ਸਿਰਰੁ ਨ ਦੀਆ ॥
ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏ ਕੁਕਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਲੋਗਨ ਕਹ ਆਵਤ ਲਾਜਾ ॥14॥
ਠੀਕਰ ਫੋਰਿ ਦਿਲੀਸ ਸਿਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਿ ਕੀਯਾ ਪਯਾਨ ॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੀ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਆਨਿ ॥15॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਕੇ ਚਲਤ ਭਯੋ ਜਗਤ ਕੋ ਸੋਕ ॥
ਹੈ ਹੈ ਹੈ ਸਭ ਜਗ ਭਣੇ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸੁਰ ਲੋਕਿ ॥16॥ (ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ)

प्र. 107 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की शहादत से संबंधित बचितर नाटक में क्या जिक्र है?

उत्तर : तिलक जंजू राखा प्रभ ताका ॥ कीनो बड़ो कलू महि साका ॥
साधन हेति इती जिनि करी ॥ सीसु दीया परु सी न उचरी ॥13॥
धरम हेत साका जिनि कीआ ॥ सीसु दीआ परु सिररु न दीआ ॥
नाटक चेटक कीये कुकाजा ॥ प्रभ लोगन कह आवत लाजा ॥14॥
ठीकर फोरि दिलीस सिरि प्रभ पुरि कीया पयान ॥
तेग बहादुर सी क्रिया करि न किनहु आनि ॥15॥
तेग बहादुर के चलत भयो जगत को सोक ॥
है है है सब जग भयो जै जै जै सुर लोकि ॥16॥

Q. 107: How has Sri Guru Tegh Bahadur Ji's martyrdom been described (referred to) in Bachitar Natak ?

Ans.: Tīlak janju raakhāa prabh̄ ṭāa kaa ॥ Keeno bado kaloo mahi saakaa ॥
Saaḍhān heṭi iṭee jini karee ॥ Seesu ḍeeyaa paru see na ūchīaree ॥13॥
Ḍharam heṭ saakaa jini keeā ॥ Seesu ḍeeā paru siraru na ḍeeā ॥
Naatak chetāk keeā kukaajaa ॥ Prabh̄ logan kah āavaṭ laajaa ॥14॥
Thēekar ph̄ori ḍīlees siri prabh̄ puri keeyaa payaan ॥
Ṭeg bahaadur see kriā karee na kinahoon̄ āani ॥15॥

Ṭeg bahaadur ke chalaṭ bhayo jagaṭ ko sok ||

Hai hai sabh jag bhayo jai jai sur loki ||16||

ਪ੍ਰ.108: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਤੀ ਭੱਟ ਚਾਂਦ ਜੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਬਚਨ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ, ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗ ਜੋੜੀਐ ।
ਮਨ ਲੋਚੈ ਬੁਰਿਆਈਆਂ, ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੀ ਇਹ ਮਨ ਹੋੜੀਐ ।
ਬਾਂਹ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕੜੀਐ, ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਬਾਂਹਿ ਨਾ ਛੋੜੀਐ
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਬੋਲਿਆ, ਧਰ ਪਈਐ ਧਰਮ ਨ ਛੋੜੀਐ ।

Q. 108: Which 'shabad' by Bhat Chand Ji on the martyrdom of Sri Guru Tegh Bahadur Ji is popular ?

Ans.: Chit charan kamal ka asra, Chit charan kamak sung jorriye
Mun loche buraiyeen, Gur shabdi eh mun horriye
Banh jinna di pakriye, Sir deejeh banh na chhorriye
Teg bahadur boleya, Dhar payiye dharma na chhoddiye

ਪ੍ਰ. 108 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਭਟ ਚਾਂਦ ਜੀ ਕਾ ਕੌਨ ਸਾ ਵਚਨ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ, ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗ ਜੋੜੀਏ ।
ਮਨ ਲੋਚੈ ਬੁਰਿਆਈਆਂ, ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਏਹ ਮਨ ਹੋੜੀਏ ।
ਬਾਂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕੜੀਏ, ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਬਾਂਹ ਨਾ ਛੋੜੀਏ ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਬੋਲਿਆ, ਧਰ ਪੜੀਏ ਧਰਮ ਨ ਛੋੜੀਏ ।

ਪ੍ਰ. 109: ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਵੀ ਸੈਨਾਪਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ੋਭਾ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ । ਸਗਲ ਸਿਸ਼ਟਿ ਪੈ ਵਾਪੀ ਚਾਦਰ ।
ਕਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਜਿਨਿ ਪਤਿ ਰਾਖੀ ਅਟਲ ਕਰੀ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਸਾਖੀ ॥ 14 ॥
ਸਗਲ ਸਿਸ਼ਟ ਜਾ ਕਾ ਜਸ ਭਯੋ । ਜਿਹ ਤੇ ਸਰਬ ਧਰਮ ਬੰਦਯੋ ।
ਤੀਨ ਲੋਕ ਮੈ ਜੈ ਜੈ ਭਈ । ਸਤਿਗੁਰ ਪੈਜ ਰਾਖਿ ਇਸ ਲਈ ॥ 15 ॥
ਤਿਲਕ ਜਨੇਊ ਅਹਿ ਧਰਮਸਾਲਾ । ਅਟਲ ਕਰੀ ਗੁਰ ਭਏ ਦਿਆਲਾ ।
ਧਰਮ ਹੇਤਿ ਪ੍ਰਭ ਪਰਹਿ ਸਿਧਾਏ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਹਿਲਾਏ ॥ 16 ॥

Q. 109: Sri Guru Tegh Bahadur Ji sacrificed his life for the protection of 'Tilak and Janeu'. How has the poet Sainapat mentioned it in Sri Guru Shobha Granth ?

Ans.: Chaupai

Pragat bhaye Guru Tegh Bahadur, Sagal Srisht pe dhapi chadar
Karam dharma ki ji pat rakhi, Atal kari kalyug mein saakhi

Sagal srisht ja ka jas bheyo, jeh te sarab dharna banchyo
 Teen lok mein jai jai bhayi, Satgur paij raakh iss layi
 Tilak janeu eh dharamsala, Atal kari Gur bhaye diyala
 Dharam het prabh pareh sidhaye, Guru Gobind Singh kehlaye

प्र. 109 : तिलक जंझ की रक्षा के लिए श्री गुरु तेग बहादुर जी ने शहादत दी इस विचार को कवि सैनापत ने श्री गुरु शोभा ग्रंथ में किस तरीके से दर्ज किया है?

उत्तर : चौपई

प्रगट भए गुर तेग बहादर, सगल सृष्टि पै ढापी चादर
 करम धरम की जिनि पति राखी, अटल करि कलयुग मै साखी ॥14॥
 सगल सृष्टि जा का जस भयो, जिह ते सरब धरम बंचयो।
 तीन लोक मै जै जै भई। सतिगुर पैज राखि इस लई ॥15॥
 तिलक जनेऊ अहि धरमसाला। अटल करि गुर भए दियाला।
 धरम हेति प्रभ परहि सिधाये। गुरु गोबिन्द सिंह कहलाये ॥16॥

पू. 110: गुरु प੍ਰਤਾप ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੀ ਗੱਦੀ ਪਰ ਅਬ ਹੈ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ।

ਉਹ ਕੋ ਜੋ ਮੁਹੰਮਦੀ ਕਰ ਲਿਹੁ ਤੋ ਹਮ ਹੈ ਸਭ ਸਾਦਰ ।

Q. 110: What message did Sri Guru Tegh Bahadur Ji send to Aurangzeb according to Gurpartap Suraj Prakash Granth ?

Ans.: Guru Nanak ki gadi par, ab hain Guru Tegh Bahadur Ohh ko jo muhammadi, kar leho to hum hai sab saadar

प्र. 110 : गुरु प्रताप सूरज प्रकाश ग्रंथ अनुसार श्री गुरु तेग बहादुर जी ने औरंगज़ेब को क्या संदेश भेजा था?

उत्तर : गुरु नानक की गद्दी पर अब है गुरु तेग बहादुर।

ओह को जो मोहम्मदी कर लिह तो हम है सब सादर।

पू. 111: लाला दौलत राਏ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ‘ਆਜ ਤੱਕ ਯਹ ਤੋਂ ਹੁਆ ਕਿ ਕਾਤਲ ਮਕਤੂਲ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਏ, ਯਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਕਤੂਲ ਕਾਤਲ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ, ਐਸਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਬਹਾ ਦੀ ।’

Q. 111: What has Lala Daulat Rai written about Sri Guru Tegh Bahadur Ji going to Delhi for martyrdom ?

Ans.: ‘Aaj tak yeh toh hua ki Katal maktul ke pass jaye, yeh nahi ki maktul katal ke pass aaye, Aisa karke Guru Tegh Bahadur Ji ne uli Ganga baha di.’

ਪ੍ਰ. 111 : ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਯ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੇ ਕੇ ਲਿਖ ਦਿਲੀ ਜਾਨੇ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਯਾ ਲਿਖਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : 'ਆਜ਼ ਤਕ ਯਹ ਤੋ ਹੁਆ ਕਿ ਕਾਤਲ ਸਕਤੂਲ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਏ, ਯਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਕਤੂਲ ਕਾਤਲ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ, ਏਸਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਤਲੀ ਗੰਗਾ ਬਹਾ ਦੀ।'

ਪ੍ਰ. 112: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਕਰੇਗਾ।'

Q.112: What blessing did Sri Guru Tegh Bahadur Ji give to the Kashmiri Pandits ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji blessed the Kashmiri Pandits saying "Tussan di rakhiya Baba Nanak karega" (Baba Nanak will protect you).

ਪ੍ਰ. 112 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਕੋ ਕਯਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿਯਾ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਕਿ 'ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਕਰੇਗਾ।'

ਪ੍ਰ. 113: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਇਫਤਖਾਰ ਖਾਨ ਨੂੰ

Q. 113: To whom did the Kashmiri Pandits give Sri Guru Tegh Bahadur Ji's message on coming back to Kashmir ?

Ans.: The Kashmiri Pandits gave Guru Ji's message to Ifatkhar Khan, the governor of Kashmir.

ਪ੍ਰ. 113 : ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਗਾਪਿਸ ਆਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਿਸਕੋ ਦਿਯਾ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੇ ਗਵਰਨਰ ਇਫਤਖਾਰ ਖਾਨ ਕੋ।

ਪ੍ਰ. 114: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਇਫਤਖਾਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ਰਾਂ ਮਹਿ ਲਿਆਵਹੁ', ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪੇ ਸ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਜਾਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ।

Q. 114: What did the Kashmiri Pandits tell the Governor of Kashmir about the promise of Sri Guru Tegh Bahadur ?

Ans.: The Brahmins told their story to the governor of Kashmir, Ifatkhar Khan and asked him to first convert Sri Guru Tegh

Bahadur Ji to Islam, then they all would also convert themselves. They said that Sri Guru Tegh Bahadur Ji was 'Hind di chadar' (their savior). The entire Hindu community would follow him.

प्र. 114 : कश्मीरी पंडितों ने कश्मीर के गवर्नर को श्री तेग बहादुर जी के वचन अनुसार क्या कहा था?

उत्तर : सूबे के गवर्नर इफतखार खान को ब्राहमणों ने सारी व्यथा सुनाई और कहा कि श्री गुरु तेग बहादुर जी को 'प्रथम शरांह महि लिआवहु', हम सब खुद ही शरांह में आ जाएंगे। गुरु तेग बहादुर जी हिंद की चादर हैं और सारी हिंदू जाति उनके पीछे है।

पू. 115: ਇਫਤਖਾਰ ਖਾਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਇਫਤਖਾਰ ਖਾਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਪੰਜਾਂ ਸਾਹਿਬ (ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ) ਜਾ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

Q. 115: Where did Ifatkhar Khan go to convey Kashmiri Pandit's message to Aurangzeb ?

Ans.: Ifatkhar Khan went to Panja Sahib (Hassan Abdal) to convey Kashmiri Pandits message to Aurangzeb.

प्र. 115 : इफतखार खान ने कश्मीरी पंडितों का संदेश औरंगज़ेब को कहाँ जाकर दिया था?

उत्तर : इफतखार खान ने कश्मीरी पंडितों का संदेश पंजा साहिब (हसन अबदाल) जाकर औरंगज़ेब को दिया था।

पू.116: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤੇ ਕਦੋਂ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ 8 ਜੁਲਾਈ ਸੰਨ 1675 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ।

Q. 116: When and to whom did Sri Guru Tegh Bahadur Ji entrust the responsibility of Gurgaddi before leaving for Delhi ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji entrusted the responsibility of Gurgaddi to Sri Gobind Singh Ji on July 8, 1675 before leaving for Delhi.

प्र. 116 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने दिल्ली शहादत देने जाने से पहले गुरु गद्दी की जिम्मेदारी किसको और कब सौंपी थी?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने दिल्ली शहादत देने जाने से पहले गुरु गद्दी की जिम्मेदारी श्री गुरु गोबिन्द सिंह जी को 8 जुलाई सन् 1675 ईस्वी को सौंपी थी।

ਪ੍ਰ.117: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਚਲੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ 11 ਜੁਲਾਈ ਸੰਨ 1675 ਈ: ਨੂੰ ਚਲੇ ਸਨ ।

Q. 117: When and with how many Sikhs did Sri Guru Tegh Bahadur Ji leave Anandpur Sahib for Delhi for his martyrdom ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji left Anandpur Sahib on July 11, 1675 with five Sikhs for his martyrdom at Delhi.

ਪ੍ਰ. 117 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੇ ਜਾਣੇ ਕੇ ਲਿਏ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਕਿਤਨੇ ਸਿਕਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰ ਕਥ ਚਲੇ ਥੇ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੇ ਜਾਣੇ ਕੇ ਲਿਏ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਿਕਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ 11 ਜੁਲਾਈ ਸੰਨ 1675 ਈਸਵੀ ਕੋ ਚਲੇ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ.118: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਗਏ ਪੰਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਉਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਉਦਾ ਜੀ ਸਨ ।

Q. 118: Write the names of the five Sikhs who accompanied Sri Guru Tegh Bahadur Ji for martyrdom at Delhi.

Ans.: The five Sikhs who accompanied Sri Guru Tegh Bahadur Ji were Bhai Mati Das Ji, Bhai Sati Das Ji, Bhai Dyala Ji, Bhai Gurdita Ji and Bhai Udai Ji.

ਪ੍ਰ. 118 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੇ ਜਾਣੇ ਕੇ ਲਿਏ ਸਾਥ ਗਏ ਪਾਂਚ ਸਿਕਖੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣੇ ਜਾਣੇ ਕੇ ਲਿਏ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਉਦਾ ਜੀ ਥੇ ।

ਪ੍ਰ.119: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

Q. 119: Where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji arrested ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was arrested at Agra.

ਪ੍ਰ. 119 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਸੇ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕੀਯਾ ਗਯਾ ਥਾ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਆਗਰਾ ਸੇ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕੀਯਾ ਗਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ.120: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਰਾਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਕਿਉਂ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਇੱਕ ਬੁੱਢੇ ਆਜ਼ੀ ਸੱਯਦ ਅਲੀ ਰਾਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਯਦ ਅਲੀ ਰਾਹੀ ਪਕੜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਬੁੱਢੇ ਆਜ਼ੀ ਦੀ ਆਸ ਪੂਰਨੀ ਸੀ ।

Q. 120: Who was made responsible for the arrest of Guru Tegh Bahadur Ji and why ?

Ans.: An old shephard, Sayyid Ali, was responsible for the arrest of Guru Tegh Bahadur Ji because Guru Ji wanted to fulfill his wish.

ਪ੍ਰ. 120 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਪਕਟ ਹੋਕਰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਹੁਣ ਥੇ ਔਰ ਕਯੋਂ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਬੁਝਫੇ ਗਝਰਿਏ ਸਯਯਦ ਅਲੀ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਪਕਟ ਹੋਕਰ ਅਪਨੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਯੋਂਕਿ ਸਯਯਦ ਅਲੀ ਦੁਆਰਾ ਰਨ੍ਹੇਂ ਪਕਝਗਾਨੇ ਸੇ ਰਸ ਬੁਝਫੇ ਗਝਰਿਏ ਕੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰ੍ਣ ਹੋਨੀ ਥੀ ।

ਪ੍ਰ.121: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

Q. 121: Which other Sikhs were arrested along with Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Three beloved Sikhs of Sri Guru Tegh Bahadur Ji - Bhai Mati Das Ji, Bhai Sati Das Ji and Bhai Dyal Ji were also arrested.

ਪ੍ਰ. 121 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰ ਕੌਨ-ਕੌਨ ਸੇ ਸਿਕਖੋਂ ਕੋ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਿਆ ਗਯਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਰਨਕੇ ਤੀਨ ਪਯਾਰੇ ਸਿਕਖ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਿਆ ਗਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ.122: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਉਦਾ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਉਦਾ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਣ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

Q. 122: Why did Sri Guru Tegh Bahadur Ji stop Bhai Udai Ji and Bhai Gurdita Ji from courting arrest ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji stopped Bhai Udai Ji and Bhai Gurdita Ji from courting arrest so that they could carry the news of their (Guru Ji and other Sikhs) martyrdom to Sri Anandpur Sahib.

प्र. 122 : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने भाई ऊदा जी और भाई गुरदित्त जी को गिरफ्तारी देने से क्यों रोक दिया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी ने भाई ऊदा जी और भाई गुरदित्त जी को उनकी शहादत की घटना के बारे में श्री आनंदपुर साहिब यह खबर पहुंचाने के लिए गिरफ्तारी देने से रोक दिया था।

पू.123: श्री गुरु तेग बहादुर जी नुं आगरे तें लिला के दिंली विखे किस दे हवालें कीता गिआ सी ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी नुं दिंली विखे दिंली दे नजाम-सद्री खान अडे किलेदार मुलततफत खान दे हवालें कीता गिआ सी ।

Q. 123: To whom was Sri Guru Tegh Bahadur Ji handed over after being brought to Delhi from Agra ?

Ans.: After Sri Guru Tegh Bahadur Ji was brought to Delhi from Agra, he was handed over to the Nizam of Delhi - Safi Khan and Killedar Multatfat Khan.

प्र. 123 : श्री गुरु तेग बहादुर जी को आगरा से ला कर दिल्ली किस के हवाले किया गया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी को दिल्ली के निजाम सफी खान और किलेदार मुलततफत खान के हवाले किया गया था।

पू.124: श्री गुरु तेग बहादुर जी ते उनुं दे तिन सिंखं नुं दिंली विखे पहिली रात किंसे रंखिआ गिआ सी ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी अडे उनुं दे तिन सिंखं नुं ईक सुंझी हवेली विंच पहिली रात रंखिआ गिआ । ईह हवेली बहुरत पुराणी ते डराउणी ते च्ठी हेली हालत विंच सी लेंकी ईस पुराणी हवेली नुं प्हेतं दा वामा ही कहिंदे सन ।

Q. 124: Where were Sri Guru Tegh Bahadur Ji and his three Sikhs kept on their first night in Delhi ?

Ans.: On the first night, Sri Guru Tegh Bahadur Ji and his three Sikhs were kept in a deserted 'haveli' which was in a dilapidated condition and people called it an abode of ghosts.

प्र. 124 : श्री गुरु तेग बहादुर जी और उनके तीन सिक्खों को दिल्ली में पहली रात को कहाँ रखा गया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी और उनके तीन सिक्खों को दिल्ली में एक सुनसान हवेली में पहली रात को रखा गया। यह हवेली बहुत पुरानी और डरावनी तथा टूटी फूटी हालत में थी लोग इस पुरानी हवेली को भूतों का डेरा भी कहते थे।

पू.125: श्री गुरु तेग बहादुर जी नुं किस उरुं किस केतवाली विंच रंखिआ गिआ सी ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦੀ ਕੋਤਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

Q. 125: Where and how was Sri Guru Tegh Bahadur Ji kept in a 'Kotwali' ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was put in a cage and kept in the 'Kotwali' at Chandni Chowk in Delhi.

ਪ੍ਰ. 125 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਕਿਸ ਟਰਹ ਕਿਸ ਕੋਤਵਾਲੀ ਮੇਂ ਰਖਾ ਗਯਾ ਥਾ?
ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੋ ਪਿੰਜਰੇ ਮੇਂ ਡਾਲਕਰ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਕੀ ਕੋਤਵਾਲੀ ਮੇਂ ਰਖਾ ਗਯਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ.126: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਸੀ ?
ਉਤਰ: ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕੀਬ, ਫੁਲ, ਬਲ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾਵੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਾਨ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

Q. 126: What message did Aurangzeb send to Delhi for Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Aurangzeb's order for Sri Guru Tegh Bahadur Ji was that he (Guru Ji) should be either converted to Islam by means fair or foul or he should be slain.

ਪ੍ਰ. 126 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕਾ ਕੌਨ ਸਾ ਹੁਕਮ ਦਿਲੀ ਆਯਾ ਥਾ?
ਉਤਰ : ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕਾ ਦਿਲੀ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹ ਹੁਕਮ ਆਯਾ ਥਾ ਕਿ ਕਿਸੀ ਭੀ ਤਰਕੀਬ ਸੇ, ਚਲ, ਬਲ ਯਾ ਲਾਲਚ ਦੇਕਰ ਇਸਸੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਵਾਯਾ ਜਾਏ ਨਹੀਂ ਤੋ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰ ਦਿਯਾ ਜਾਏ ।

ਪ੍ਰ.127: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਿਹੜਾ ਕਾਜੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨਾਲ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਜੀ ਅਬਦੁਲ ਵਹਾਬ ਬੋਹਰਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ।

Q. 127: Which Kazi was communicating with Sri Guru Tegh Bahadur Ji on behalf of Aurangzeb ?

Ans.: The head Kazi Abdul Wahab Bohra was communicating with Sri Guru Tegh Bahadur Ji on behalf of Aurangzeb.

ਪ੍ਰ. 127 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੀ ਟਰਫ ਸੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕੌਨ ਸਾ ਕਾਜੀ ਕਰ ਰਹਾ ਥਾ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੀ ਟਰਫ ਸੇ ਬਡਾ ਕਾਜੀ ਅਬਦੁਲ ਵਹਾਬ ਬੋਹਰਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰ ਰਹਾ ਥਾ ।

ਪ੍ਰ.128: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਮੱਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਜੀ ਨੇ (ਹੇਠ ਲਿਖੇ) ਤਿੰਨ ਮੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਪਹਿਲਾ - ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਉ ਦੂਜਾ - ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਆਉ
ਤੀਜਾ - ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੋ ।

Q. 128: What three options were given to Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: The Kazi gave the following three options to Sri Guru Tegh Bahadur Ji :

1. Convert to Islam,
2. Perform some miracle
3. Be prepared for sacrifice

ਪ੍ਰ. 128 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਜੀ ਨੇ ਕੌਨ ਸੀ ਤੀਨ ਖਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਜੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ—

1. ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਓ,
2. ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਓ,
3. ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ

ਪ੍ਰ.129: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਜਾਲਮਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ - ਦੀਨ ਤਿਆਗਣ ਤੇ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣਾ ਚੰਗਾ ਜਾਣਿਆ ਸੀ ।

Q. 129: Which of the three options given by the oppressors did Sri Guru Tegh Bahadur Ji prefer ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji preferred martyrdom to giving up his religion or performing some miracle.

ਪ੍ਰ. 129 : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਜਾਲਮਾਂ ਦੇ ਤੀਨ ਕਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਨ ਸਾ ਕਾਮ ਅਛਾ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਟਿਆਗਣੇ ਔਰ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਣੇ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣਾ ਅਛਾ ਕਾਮ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ।

ਪ੍ਰ.130: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤੋਂ ਡੋਲਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਲਾਲਚ ਤੇ ਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉਤਰ: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੋ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Q. 130: What temptations and threats were given to Bhai Mati Das Ji to make him change his religion ?

Ans.: Bhai Mati Das Ji was told that he would be given all the worldly

comforts if he converted to Islam otherwise he would be sawed to death.

ਪ੍ਰ. 130 : भाई मतीदास जी को अपना धरम त्यागने के लिए कौन कौन से लालच और डर दिखाया गया था।

उत्तर : भाई मतीदास जी को कहा गया अगर आप इस्लाम धरम में आ जाओ तो दुनियां के सारे सुख आपको देंगे, अगर आप इस्लाम में नहीं आते तो आपको आरे से चीर दिया जायेगा।

ਪ੍ਰ.131: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੀ ਆਖਰੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਮੁੱਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਵੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੇ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਵਾਂ।

Q. 131: What was Bhai Mati Das Ji's last wish before his execution ?

Ans.: Bhai Mati Das Ji said that at the time of execution, his face should be towards Sri Guru Tegh Bahadur Ji so that he attained martyrdom with Guru Ji in sight.

ਪ੍ਰ. 131 : भाई मतीदास जी ने शहादत से पहले कौन सी आखिरी इच्छा जाहिर की थी?

उत्तर : भाई मतीदास जी ने कहा कि जब मुझे आरे से चीरा जाये तो मेरा मुंह श्री गुरु तेग बहादुर जी की तरफ हो ताकि मैं गुरु जी के दर्शन करता हुआ शहीद हो जाऊं।

ਪ੍ਰ. 132: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਲੱਕੜਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Q. 132: How was Bhai Mati Das Ji executed ?

Ans.: Bhai Mati Das Ji was executed by being bound in pieces of wood and cut into two.

ਪ੍ਰ. 132 : भाई मतीदास जी को कैसे शहीद किया गया था?

उत्तर : भाई मतीदास जी को लकड़ियों से बांध कर श्री गुरु तेग बहादुर जी के सामने आरे से चीर कर शहीद कर दिया गया था।

ਪ੍ਰ.133: ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਰੁੱ ਨਾਲ ਲਪੇਟ ਕੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਅ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Q. 133: How was Bhai Sati Das Ji executed ?

Ans. Bhai Sati Das Ji was executed by means of being wrapped in cotton and set on fire in the presence of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

ਪ੍ਰ. 133 : भाई सतीदास जी को कैसे शहीद किया गया था?

उत्तर : भाई सतीदास जी को रुई में लपेट कर जिंदा ही श्री गुरु तेग बहादुर जी के सामने आग में जला दिया गया था।

ਪ੍ਰ.134: ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਅ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੇਗ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Q. 134: How was Bhai Dyal Ji executed ?

Ans.: Bhai Dyal Ji was executed by being boiled alive in a cauldron of water.

ਪ੍ਰ. 134 : भाई दयाला जी को कैसे शहीद किया गया था?

उत्तर : भाई दयाला जी को जिंदा गरम पानी की देग में उबाल कर शहीद कर दिया गया था।

ਪ੍ਰ.135: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਉੱਪਰ ਜਲਾਦ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਪੜ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Q. 135: How was Sri Guru Tegh Bahadur Ji executed ?

Ans.: The executioner beheaded Sri Guru Tegh Bahadur Ji with a sword. Thus Guru Ji attained martyrdom.

ਪ੍ਰ. 135 : श्री गुरु तेग बहादुर जी को कैसे शहीद किया गया था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी पर जल्लाद ने तलवार से वार किया और उनका सिर धड़ से अलग करके शहीद किया गया।

ਪ੍ਰ.136: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਲਾਦ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਲਾਦ ਦਾ ਨਾਮ ਜਲਾਲ ਉੱਦ ਦੀਨ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਸਮਾਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

Q. 136: What was the name of the executioner who beheaded Sri Guru Tegh Bahadur Ji and which place did he belong to ?

Ans.: The executioner who beheaded Sri Guru Tegh Bahadur Ji was Jalal Ud Din and he belonged to Samana.

ਪ੍ਰ. 136 : श्री गुरु तेग बहादुर जी को शहीद करने वाले जल्लाद का क्या नाम था और वह कहां का रहने वाला था?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी को शहीद करने वाले जल्लाद का नाम जलाल—उ—दीन था और वह समाना का रहने वाला था।

ਪ੍ਰ.137: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ 11 ਨਵੰਬਰ 1675 ਈ: ਨੂੰ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ।

Q. 137: When and where was Sri Guru Tegh Bahadur Ji executed ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji was executed on November 11, 1675 at Chandni Chowk, Delhi.

प्र. 137 : श्री गुरु तेग बहादुर जी कब और कहाँ शहीद हुए थे?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी 11 नवंबर 1675 ईस्वी को चांदनी चौक दिल्ली में शहीद हुए थे।

पू.138: श्री गुरु तेग बहादुर जी की शहादत वाले स्थान से कौन सा गुरुद्वारा साहिब सुशोभित है ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी की शहादत वाले स्थान से गुरुद्वारा साहिब श्रीश गंज साहिब, चांदनी चौक दिल्ली में सुशोभित है।

Q. 138: Which Gurdwara Sahib is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji was executed ?

Ans.: Gurdwara Sis Ganj Sahib is situated at the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji was executed.

प्र. 138 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की शहादत वाले स्थान पर कौन सा गुरुद्वारा साहिब सुशोभित है?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी की शहादत वाले स्थान पर गुरुद्वारा साहिब श्रीश गंज साहिब, चांदनी चौक दिल्ली में सुशोभित है।

पू.139: श्री गुरु तेग बहादुर जी का शीश (सिर) को आनंदपुर साहिब कौन ले जाया ?

उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी के शीश (सिर) को आनंदपुर साहिब ले जाया श्रीश गंज साहिब, चांदनी चौक दिल्ली में सुशोभित है।

Q. 139: Who performed the service of carrying Sri Guru Tegh Bahadur Ji's sacred head to Anandpur Sahib ?

Ans.: Bhai Jaita Ji performed the service of carrying Sri Guru Tegh Bahadur Ji's sacred head to Anandpur Sahib.

प्र. 139 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के शीश (सिर) को आनंदपुर साहिब कौन ले जाया ?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के शीश (सिर) को आनंदपुर साहिब ले जाया श्रीश गंज साहिब, चांदनी चौक दिल्ली में सुशोभित है।

पू.140: गुरुद्वारा साहिब श्रीश गंज साहिब श्री अनंदपुर साहिब का कौन सा गुरुद्वारा साहिब है ?

उत्तर: गुरुद्वारा साहिब श्रीश गंज साहिब श्री अनंदपुर साहिब से जुड़ा हुआ है। श्रीश गंज साहिब, चांदनी चौक दिल्ली में सुशोभित है।

Q. 140: What is the historical importance of Gurdwara Sis Ganj Sahib, Sri Anandpur Sahib ?

Ans.: Gurdwara Sis Ganj Sahib, Sri Anandpur Sahib is the place where Sri Guru Tegh Bahadur Ji's sacred head was cremated.

प्र. 140 : गुरदवारा शीशगंज साहिब श्री आनंदपुर साहिब का क्या इतिहास है?

उत्तर : गुरदवारा शीशगंज साहिब श्री आनंदपुर साहिब वह स्थान है जहां श्री गुरु तेग बहादुर जी का पावन शीश का अंतिम संस्कार किया गया था।

पू.141: मी गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का संस्कार करने की सेवा किस सिंघ ने निभाई थी ?

उत्तर: मी गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का संस्कार करने की सेवा भाई लखी साह लुबाना ने निभाई थी ।

Q. 141: Who performed the service of performing cremation of Sri Guru Tegh Bahadur Ji's body ?

Ans.: Bhai Lakhi Shah Lobhana cremated the body of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

प्र. 141 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का संस्कार करने की सेवा किस सिंघ ने निभाई थी?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का संस्कार करने की सेवा भाई लखी साह लुबाना ने निभाई थी।

पू.142: गुरदुआरा रकाब गंज साहिब का की इतिहास है ?

उत्तर: गुरदुआरा रकाब गंज साहिब पहिले भाई लखी साह वनजारा की हवेली थी जिसे उन्होंने श्री गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का अंतिम संस्कार करके लਈ आपनी साहि हवेली नुं अगन भेट कर के दिੱता सी ।

Q. 142: What is the historical importance of Gurdwara Rakab Ganj Sahib ?

Ans.: There used to be the 'haveli' of Bhai Lakhi Shah Lobhana where Gurdwara Rakab Ganj is built. Bhai Lakhi Shah burnt his own house to cremate the body of Sri Guru Tegh Bahadur Ji.

प्र. 142 : गुरदवारा रकाब गंज साहिब का क्या इतिहास है?

उत्तर : गुरदवारा रकाब गंज साहिब पहले भाई लखी साह वनजारा की हवेली थी जहां उन्होंने श्री गुरु तेग बहादुर जी के धड़ का अंतिम संस्कार करने के लिए अपनी शाही हवेली को आग की भेंट कर दिया था।

पू.143: मी गुरु तेग बहादुर जी की किन्नी बानी मी गुरु गूँध साहिब विंच दरज है?

उत्तर: मी गुरु तेग बहादुर जी के मी गुरु गूँध साहिब विंच दरज कुल 59 स्रख त्ते 57 स्रलेक हन ।

Q. 143: How many hymns by Sri Guru Tegh Bahadur Ji are included in Sri Guru Granth Sahib ?

Ans.: 59 'Shabads' and 57 'Shlokas' by Sri Guru Tegh Bahadur Ji are included in Sri Guru Granth Sahib Ji.

प्र. 143 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की कितनी बाणी श्री गुरु ग्रंथ साहिब में दर्ज है?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्री गुरु ग्रंथ साहिब में दर्ज कुल 59 शब्द और 57 श्लोक हैं।

पू.144: मी गुरु उेग बहादुर नी दी घाणी मी गुरु गृष साहिब दे किंनुे रागां विंच दरज है ?

ਉਤਰ: ਮੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਨੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੀ ਵਿੱਚ 15 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ।

Q. 144: In how many 'Ragas' is Sri Guru Tegh Bahadur Ji's 'bani' included in Sri Guru Granth Sahib Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's 'bani' in 15 'Ragas' is included in Sri Guru Granth Sahib Ji.

प्र. 144 : श्री गुरु तेग बहादुर जी की बाणी श्री गुरु ग्रंथ साहिब के कितने रागों में दर्ज है?

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी की बाणी श्री गुरु ग्रंथ साहिब में 15 रागों में दर्ज है।

पू.145: मी गुरु गृष साहिब दे किस राग विंच केवल मी गुरु उेग बहादुर नी दी घाणी दरज है ?

ਉਤਰ: ਮੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਨੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ ।

Q.145: Name the 'Raga' in which only Sri Guru Tegh Bahadur Ji's 'bani' is included in Sri Guru Granth Sahib Ji ?

Ans.: Only Sri Guru Tegh Bahadur Ji's bani in 'Jaijwanti Raga' is included in Sri Guru Granth Sahib Ji.

प्र. 145 : श्री गुरु ग्रंथ साहिब के किस राग में केवल श्री गुरु तेग बहादुर जी की बाणी दर्ज है?

उत्तर : श्री गुरु ग्रंथ साहिब के राग जैजावन्ती में केवल श्री गुरु तेग बहादुर जी की बाणी ही दर्ज है।

पू.146: मी गुरु उेग बहादुर नी दे सभ उें वॅप किंनुे सषद किहउे राग विंच हन?

ਉਤਰ: ਮੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਨੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੇ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ।

Q. 146: In which 'Raga' are the maximum number of 'Shabads' by Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: 12 'Shabads' by Sri Guru Tegh Bahadur Ji are in 'Sorath Raga'.

प्र. 146 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के सब से अधिक कितने शब्द कौन से राग में हैं?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के सब से अधिक 12 शब्द सोरठि राग में हैं।

पू.147: श्री गुरु तेग बहादुर जी का एक-एक शब्द कौन-कौन से रागों में दर्ज है?
उत्तर: - श्री गुरु तेग बहादुर जी का एक-एक शब्द तीन रागों में— राग आसा, राग बिहागड़ा और राग गगु टोडी में दर्ज हैं।

प्र. 147: Which are the 'Ragas' including one 'Shabad' each by Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Rag Asa, Rag Bihagara and Raga Todi include one Shabad each written by Sri Guru Tegh Bahadur Ji .

प्र. 147 : श्री गुरु तेग बहादुर जी का एक-एक शब्द कौन-कौन से रागों में दर्ज है?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी का एक-एक शब्द तीन रागों में— राग आसा, राग बिहागड़ा और राग गगु टोडी में दर्ज हैं।

पू.148: श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोक श्री गुरु गृध्र साहिब के किस अंग में दर्ज हैं?
उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोक श्री गुरु गृध्र साहिब जी के पावन अंग 1426 में दर्ज हैं।

Q. 148: On which 'Ang' of Sri Guru Granth Sahib start the 'Shlokas' of Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's 'Shlokas' start from 'Ang' 1462 of Sri Guru Granth Sahib.

प्र. 148 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोक श्री गुरु ग्रंथ साहिब के किस अंग में शुरू होते हैं?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोक श्री गुरु ग्रंथ साहिब के पावन अंग 1426 में शुरू होते हैं।

पू.149: श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोकों में सभ से पहला श्लोक कौन सा है?
उत्तर: श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोकों में सभ से पहला श्लोक

गुन गोबिंद गाँठि नही जनु अकारब कीनु ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨਾ ਜਿਹੁ ਬਿਧਿ ਜਲ ਕਉ ਮੀਨੁ ॥1॥

(ਮਃ 9) - ਅੰਗ 1426

Q. 149: Which is the first 'Shloka' of Sri Guru Tegh Bahadur Ji ?

Ans.: Sri Guru Tegh Bahadur Ji's first 'Shloka' is :

Gun gobiṅḍ gaañõ nahee janamu åkaarafñ keenu ॥

Kahu Naanak hari bhajū manaa jih biḍfiñ jal kaū meenu ॥1॥

प्र. 149 : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोकों में सभ से पहला श्लोक कौन सा है?
उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोकों में सभ से पहला श्लोक

उत्तर : श्री गुरु तेग बहादुर जी के श्लोकों में सभ से पहला श्लोक

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਧੋ ਨਹੀ ਜਨਸੁ ਅਕਾਰਥ ਕੀਨੁ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਖਜੁ ਮਨਾ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਜਲ ਕਰੁ ਮੀਨੁ ॥1॥

(ਸਹਲਾ: 9)– ਅੰਗ 1426

ਪ੍ਰ.150: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਦੋਹਰੇ’ ਵਾਲਾ ਸ਼ਲੋਕ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਦੋਹਰੇ’ ਵਾਲਾ ਸ਼ਲੋਕ 53 ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਲੁ ਛੁਟਕਿਓ ਬੰਧਨ ਪਰੇ ਕਛੁ ਨ ਹੋਤ ਉਪਾਇ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਬ ਓਟ ਹਰਿ ਗਜ ਜਿਉ ਹੋਹੁ ਸਹਾਇ ॥53॥

(ਮਃ 9) – ਅੰਗ 1429

Q. 150: Which of the ‘Shlokas’ by Sri Guru Tegh Bahadur Ji is with ‘dohra’ (self-contained rhyming couplet) ?

Ans.: ‘Shaloka’ at No. 53 by Sri Guru Tegh Bahadur Ji is with ‘dohra’.

Balu cfiutakiõ bañḍian pare kacfiõoo na hoṭ ùpaai ॥

Kahu Naanak àb õt hari gaj jiõ hohu sahaai ॥53॥

ਪ੍ਰ. 150 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਮੇਂ ‘ਦੋਹਰੇ’ ਵਾਲਾ ਸ਼ਲੋਕ ਕੌਨ ਸਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਮੇਂ ‘ਦੋਹਰੇ’ ਵਾਲਾ ਸ਼ਲੋਕ 53 ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਲੁ ਛੁਟਕਿਓ ਬੰਧਨ ਪਰੇ ਕਛੁ ਨ ਹੋਤ ਉਪਾਇ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਬ ਓਟ ਹਰਿ ਗਜ ਜਿਉ ਹੋਹੁ ਸਹਾਇ ॥53॥

(ਸਹਲਾ: 9)– ਅੰਗ 1426

ਪ੍ਰ.151: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਸ਼ਲੋਕ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਸ਼ਲੋਕ ਹੈ ।

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਮੈ ਗਹਿਓ ਜਾ ਕੈ ਸਮ ਨਹੀ ਕੋਇ

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਸੰਕਟ ਮਿਟੈ ਦਰਸੁ ਤੁਹਾਰੇ ਹੋਇ ॥57॥1॥

(ਮਃ 9) – ਅੰਗ 1426

Q. 151: Which is the last of Sri Guru Tegh Bahadur Ji’s ‘Shlokas’?

Ans.: The last of Sri Guru Tegh Bahadur Ji’s ‘Shlokas’ is :

Raam naamu ùr mai gahiõ jaa kai sam nahee koõ ॥

Jih simaraṭ sañkat mitai ḍarasu tuhaaro hoõ ॥57॥1॥

ਪ੍ਰ. 151 : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਮੇਂ ਸਭ ਸੇ ਆਖਿਰੀ ਸ਼ਲੋਕ ਕੌਨ ਸਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਮੇਂ ਸਭ ਸੇ ਆਖਿਰੀ ਸ਼ਲੋਕ ਹੈ

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਮੈ ਗਹਿਓ ਜਾ ਕੈ ਸਮ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਸੰਕਟ ਮਿਟੈ ਦਰਸੁ ਤੁਹਾਰੇ ਹੋਇ ॥57॥1॥

(ਸਹਲਾ: 9)– ਅੰਗ 1426

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਲਕਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਰੰਭੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ

1. ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ :-

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕੋਰਸ :- 10+2 ਪਾਸ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੋਰਸ ਰਾਹੀਂ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ / ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੋਰਸ :- ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਰਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ B.A. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

2. **ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ :-** ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਤੋਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨੀ ਪੁਰਬ ਤੱਕ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਨੁਕਤਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

3. **ਨੁਕਤਾ ਬੱਧ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਛਪਾਈ :-** ਨੁਕਤਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਟਰੇਚਰ ਛਾਪ ਕੇ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ 50 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

4. **ਪਾਠ ਬੋਧ ਸਮਾਗਮ :-** ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਾਠ ਬੋਧ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਖਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

5. **ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਵਨ :-** ਇਸ ਭਵਨ ਵਿਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਆਦਿ ਹਨ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਇਸ ਭਵਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

6. **ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਸੈਂਟਰ :-** ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਸੈਂਟਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਨਰਲ OPD ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ, ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਗਲੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ, ਦੰਦਾ ਅਤੇ ਜਨਾਨਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਯੂਨਿਟ ਵੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਲਿਨੀਕਲ ਲੈਬ :- ਲੈਬ ਟੈਸਟ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ/ਸਪੈਸ਼ਲ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

7. **ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ :-** ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. **ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ :-** ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਬੋਧ ਸਮਾਗਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਗਤਾ ਭਰਵਾਂ ਲਾਭ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9. **ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ :-** ਗਰੀਬ/ਲੋੜਵੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ

ਆਪਣੇ ਦਸਵੰਧ ਵਿਚੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਇਆ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਭੇਜ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਓ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ। ਮਾਇਆ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ SB A/C No. 07111000004108, IFC Code: PSIB0000711 PAN No. AAATG4268N ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਸੈਕਟਰ- 36, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੈ ਜੀ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਮਾਇਆ ਤੇ Income Tax ਦੀ ਧਾਰਾ 80-G ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਛੋਟ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।